

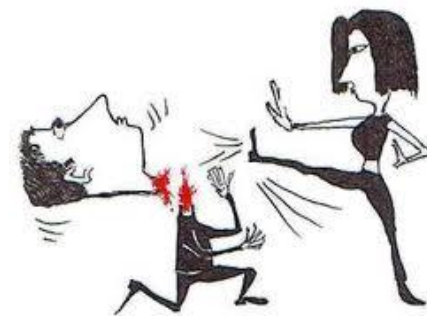
Psykologiska perspektiv på hot och våld i skolan: Introduktion och bakgrund

Magnus Sverke

Professor i arbets- och organisationspsykologi
Psykologiska institutionen, Stockholms universitet
magnus.sverke@psychology.su.se

Projektgrupp

- Magnus Sverke (projektledare)
- Sara Göransson, fil dr
- Robin Knight, leg psykolog
- Johan Guthenberg, MSc
- Katharina Näswall, docent

Uppdraget

- Beskriva den aktuella forskningen om hot och våld i skolan
- Definitioner av olika typer av hot och våld
- Hur hot och våld uppstår
- Riskgrupper
- Konsekvenser
- Förebyggande åtgärder, hjälp till utsatta
- Var är kunskapsunderlaget starkare/svagare?
- Empirisk undersökning bland lärare och elever (åk 6–9)

I vilka kontexter förekommer det?

Hot och/eller våld kan härröra från:

- Skolan
 - Elever
 - Lärare
 - Andra på skolan (chefer, underordnade, kollegor)
- Externt
 - Personer utan relation till skolan
 - Personer med relation till skolan (tex svartsjuk partner)
- "Mellanting"
 - Före detta anställda eller elever

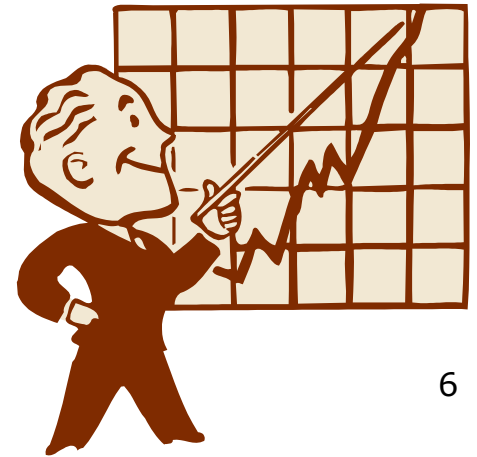
Hot/våld kan rikta sig mot hela skolan, en viss grupp eller en enskild anställd

Begreppsförvirring: Exempel på hot och våld

- Arbetsrelaterad aggression
- Förolämpande beteende
- Hotfullt agerande
- Risk mot personlig säkerhet
- Fysiskt våld (allt från klösning till mord)
- Instrumentellt våld
- Avvikande beteende
- Cybervåld
- Kränkningar på nät/mail
- Orättfärdigt ledarskap
- Stalking
- Fysiska och verbala oegentligheter
- Emotionella oegentligheter
- Störande beteende
- Mobbning
- Ociviliserat beteende
- Ojust behandling
- Förolämpningar
- Bristande respekt/ohövlighet
- Social underminering
- Sexuella trakasserier
- o.s.v.

Viktiga aspekter

- Fysiskt – verbalt
- Aktivt – passivt
- Direkt – indirekt
- Våld – aggressivitet
- Öppet – dolt
- Instrumentell/proaktiv – Affektiv/reaktiv
- Impulsivt – planerat/avsiktligt
- Allvarlighetsgrad
- Maktobalans
- Faktisk skada

Våra kunskapsöversikter

- Göransson, S., Näswall, K., & Sverke, M. (2011). Psykologiska perspektiv på hot och våld i arbetslivet. Arbetsmiljöverket: Rapport 2011:7.
- Knight, R., Göransson, S., & Sverke, M. (2011). Psykologiska perspektiv på hot och våld i skolan – ur ett jämställdhetsperspektiv: Arbetsmiljöverket: Rapport 2011:9.
- Göransson, S., Knight, R., Guthenberg, J., & Sverke, M. (2011). Hot och våld i skolan – en enkätstudie bland lärare och elever. Arbetsmiljöverket: Rapport 2011:15.

Hålltider

- 9.00 Kaffe
- 9.30 Introduktion (Magnus Sverke)
- 9.45 Kunskapsöversikten om hot och våld i skolan (Robin Knight)

Paus

Den empiriska studien
(Sara Göransson)

12.00 Avslutning

Tack för uppmärksamheten

www.psychology.su.se

magnus.sverke@psychology.su.se

sara.goransson@psychology.su.se

Robin.knight@

Hot och våld i skolan

Robin Knight, Sara Göransson

& Magnus Sverke

Avdelningen för arbets- och organisationspsykologi

Psykologiska institutionen

Stockholms universitet

Övergripande om tidigare forskning

- Starkt fokus på våld som utövas av och drabbar elever.
- Mobbing mest forskat på.
- Mycket lite om våld som involverar lärare.
- Prevalens och vilka elevfaktorer våldet kan kopplas till är de vanligaste frågeställningarna.
- Många har försökt skilja ut olika typer av våld från varandra.
- Merparten av forskningen från Västländer.
- Stort antal artiklar om våldets konsekvenser.
- Relativt stort antal artiklar om hur man åtgärdar och förebygger.
- Viss forskning om individuella skyddsstrategier.

Översiktens syfte

1. På ett överskådligt sätt presentera och förklara ett antal av de begrepp som belysts inom forskningen, och peka på hur dessa hänger samman.
2. Belysa hur förekomsten av hot och våld relaterar till ett antal olika perspektiv såsom köns-, ålders- och socioekonomiska perspektiv.
3. Sammanställa vilka förklaringar som finns till att hot och våld uppstår.
4. Sammanställa vilka olika slags konsekvenser hot och våld kan resultera i.
5. Belysa vilken betydelse omgivningens reaktioner har.
6. Lyfta fram hur olika sätt att försöka hantera utsatthet hos individen kan påverka konsekvenserna.
7. Belysa interventioner mot hot och våld samt forskningen kring dessa.

Metod

Databaser: PsychINFO, ERIC, Pubmed.

Sökord: "aggress*", "violence" (våld), "bullying" (mobbing), "harassment" (trakasserier), "victimization" (utsatthet), "threat" (hot) och "cyberbullying" tillsammans med "school" (skola) och/eller "teacher" (lärare).

Urvalskriterier: 2005-2010, tydligt knyta an till syften, metaanalyser, översikter, särskilt viktiga artiklar.

= ca 150 artiklar lästa.

Nivåer av kontext

- Individnivå
- Gruppnivå
- Institutions- eller organisationsnivå
- Grannskapsnivå
- Samhällsnivå

Definitioner och kategoriseringar

övergripande termer

- Aggressivitet - förövaren ska vilja tillfoga skada och den utsatta personen ska uppleva sig skadad.
- Skolvåld – aggressivt beteende i skolmiljö.
- Utsatthet – våld i offrets perspektiv.

Prevalens:

USA: 2007/2008 – 43 fall av dödligt våld, 1,5 miljoner fall av icke dödligt våld = 2,7% drabbade.

Definitioner och kategoriseringar termer som speglar mönster och relation

- Direkt eller indirekt våld - vet den utsatta vem förövaren är eller inte?

Prevalens:

England: 1994 - 8,2 % av pojkarna och 10,2% av flickorna utsatta för indirekt våld.

- Trakasserier – upprepning, syfte att skada, den utsatte är försvarslös, majoritet/minoritet.

- Mobbing

– (skolvärlden) repetition, intention att skada, maktobalans.

Prevalens:

USA: 2001 - 10,6 % utsatta, 13 % förövare .

Sverige: 2009 – 6 % i årskurs 4-9, 2 % gymnasiet.. 2 % i årskurs 4-6 och 3 % i årskurs 7-9 samt gymnasiet mobbas av lärare.

- (arbetslivet) ihållande utsatthet för aggression, utfrysning eller hot .

Prevalens:

USA: 2010 - 65 % .

Definitioner och kategoriseringar

Metoder att utöva våld

- Fysiskt våld - en persons avsiktliga attack mot en annan.

Prevalens:

Sverige : 2009 – 5 % i årskurs 4-6, 7 % i årskurs 7-9, 2 % i gymnasiet.

England: 1994 – 29,4 % av pojkarna och 24 % av flickorna i årskurs 1-5, 11,6 % pojkar och 4,8 % flickor i årskurs 6-8.

- Verbalt våld - ord används för att skada.

Prevalens:

Sverige: 2009 – 7-8 % i årskurs 4-6, 5 % i årskurs 7-9, 2 % i gymnasiet.

England: 1994 – 23,1 % av pojkarna och 24,4 % av flickorna.

Definitioner och kategoriseringar

Metoder att utöva våld

- Hot – verbalt, skriftligt, icke-verbalt.

Prevalens:

Korea: 2008: 10 % rädda i skolan.

Israel: 85 % rädda i skolan.

- Relationellt våld – beteenden som skadar eller hotar att skada relationer och/eller känsla av tillhörighet.

Prevalens:

Israel: 2005 – 23 % utsatta för social isolering.

- Socialt våld - relationellt våld samt beteenden som skadar eller hotar att skada självkänsla och social status.

Definitioner och kategoriseringar

Metoder att utöva våld

- Sexuellt våld - olämpligt sexuellt beteende, och/eller beteenden som riktar sig mot offrets genus och som negativt påverkar elevens möjlighet att lära sig i en stödjande, respektfull och trygg miljö.

Prevalens:

Sverige: 2005 – 1-71 % av pojkarna, 4-80% av flickorna.

USA: 2001 – 80 %.

- Cybervåld – elektroniska verktyg för kommunikation används för att skada.

Prevalens:

Sverige: 2009 – 5-12 % utsatta.

USA: 2009 – 4 % utsatta.

England: 2006 – 29 % utsatta.

Våld i olika grupperspektiv

- **Kön**
Pojkar oftare inblandade i fysiskt våld, flickor i relationellt/socialt våld.
Åldern påverkar könsskillnaderna.
- **Ålder**
Vissa har funnit en "topp" i tidig tonår, andra har funnit att "toppen" finns hos yngre.
Eventuellt samband med språklig och social utveckling.
- **Etnicitet**
Inga starka samband.
Snarare beror de samband man tycker sig se på en underliggande faktor:
- **Socioekonomisk status**
Särskilt om stora inkomstskillnader i det område skolan ligger i.

Orsaker

Individnivå. Den utsatte.

- **Passiva offer**
ofta svaga, hjälplösa och underlägsna, nära relationer till vuxna men inte tilltro till att de kan få hjälp, ängsliga, tenderar att dra sig undan, deprimerade, låg självkänsla.
- **Aggressiva offer**
attackerar andra och blir själva attackerade, impulsiva, störande, låg social kompetens och problemlösningsförmåga. Reaktiv aggressivitet, misslyckade försök att hämnas.
- **Generella riskfaktorer**
få vänner, att vara bi- eller homosexuell pojke, storlek, tidigare utsatthet, hur man reagerar på händelsen. Etnicitet, kultur, nationens och familjens ekonomi : Hur stora är skillnaderna och hur ser maktbalansen ut mellan olika grupper?

Orsaker

Individnivå. Förövare.

- Biologi - testosteron, kön.
- Personlighet – neg. attityd gentemot jämnåriga, impulsiva, mer utåtagerande, visar lite osäkerhet och oro utåt, inte bra på att samarbeta, saknar verktyg för att hantera frustration och svåra situationer.
- Social kognition - aggressiva barn tolkar andras beteenden som mer aggressivt än andra barn gör.
- Empatisk förmåga – möjligen förstår en del mobbare inte att de gör den andre illa med sitt beteende.
- Moralisk kognition – på förhand anse det lämpligt att attackera den som förtjänar det, i efterhand skapa övertygelsen att man gjort rätt.

Orsaker

Individnivå. Lärare som förövare.

- Lite forskning
- Liknande orsaker som eleverna?
- Tidigare erfarenheter - t.ex. elevers dåliga uppförande återupplivar erfarenheter av mobbning.
- Personlighet – svårt att sätta gränser och hantera stress.
- Destruktiva försök att styra i klassrummet.

Orsaker

Gruppenivå. Familj.

Passiva offer

Pojkar har ofta överbeskyddande föräldrar, flickor tenderar att ha mödrar som hotar med att överge dem om de inte uppför sig = uppfostringsmetoder som lär ut att barnen är svaga och hjälplösa.

Aggressiva offer

Uppfostringsmetoder som är aggressiva, inkonsekventa och/eller skymfande, mycket konflikter, föräldrar är kyliga och oengagerade.

Förövare (mobbare)

Svårigheter av något slag, våld och aggressivitet förekommer i familjen, föräldrar som har lite tid för sina barn och som har dålig uppsikt.

Orsaker

Gruppnivå. Kamratgruppen.

Identitet

Gruppträck, skapa samhörighet, vill efterlikna den som leder gruppen, stärka identitet genom att markera att någon annan är annorlunda, avståndstagande från vuxenvärlden.

Status och makt

För pojkar kan fysiskt våld leda till högre status, för flickor kan verbalt våld eller relationellt/socialt våld göra det. Det fungerar inte för aggressiva offer. Ökad status leder till ökat våld.

Roller

Förövare, medhjälpare, förstärkare, passiva vittnen, försvarare.

Institutions- organisationsnivå

Fysisk miljö.

En mer positiv upplevelse av skolans fysiska miljö leder till mindre våld.

- Klassrummets storlek.
- Vilken kondition den fysiska miljön är i.
- Möjlighet till uppsikt.
- Skolans storlek?
- Vanliga platser: korridorer, rastgårdar, trappor, matsalar och parkeringsplatser

Institutions- och organisationsnivå Psykosocial miljö.

- Relationen mellan elever och lärare.
- Skolans akademiska standard.
- Elevernas trivsel och engagemang i skolan.
- Positiv kultur och "allmän anda".
- Ett elevfokus i lärandet.
- Att olika typer av våld inte har normaliserats i skolan.
- Att lärarna har god utbildning i hur man disciplinerar eleverna vid behov.
- Skolans regler och policys.

Grannskapsnivå

- Förekomst av våld och kriminalitet.
- Socioekonomisk status.
- Föräldrar stressade av att leva i problemtyngt område.
- Föräldrar lär ut aggressiva strategier för problemlösning i ett försök att skydda barnen.

Samhällsnivå

- Normer kring manligt och kvinnligt.
- Ekonomiska strukturen.
- Uppmuntran av strävan efter status, popularitet och makt.
- Etnicitet.
- Våld i media.

Konsekvenser

Utsatt.

- Emotionella - depression, suicidalitet, ångest/oro och lägre självkänsla.
- Beteendemässiga – ökad egen aggressivitet, missbruk och brottslighet.
- Sociala – avvisad och utesluten, utsatt för ytterligare våld.
- Inläring – engagemang, motivation, resultat, koncentrationsförmåga, lägre närvaro, sämre delaktighet, hoppa av, personalomsättning.
- Fysiska – skador, psykosomatiska besvär, minne och koncentration via nivåer av adrenalin och kortisol.

Konsekvenser

Förövare.

- Emotionella – depression, ångest/ oro, suicidalitet.
- Beteendemässiga - kriminalitet, missbruk, uppförandeproblem.
- Sociala – ökad status/uteslutning, kvalitet i relationer.
- Inläring – resultat, sämre självförtroende gällande akademisk förmåga.
- Fysiska - Inga studier funna.

Konsekvenser

Vittnen

Rädsla

Skuld

Lär sig att förhålla sig passivt till att andra far illa, likgiltighet

Lär sig att det lönar sig med aggressivt beteende

Lär sig att man gör bäst i att inte lägga sig i när någon blir utsatt

Lär sig att vuxna inte bryr sig om barn och att den som mobbas

förtjänar det

Det våldsamma beteendet normaliseras

Otrygghet i skolan och psykisk stress vilket i sin tur kan leda till att eleverna inte vill gå i skolan.

Hanteringsstrategier

Problemfokuserad

Bemötande

Konflikthantering	Skolka/Sjukskriva sig
Självkontroll	Dagdrömma

Undvikande

Känslfokuserad

Interventionsforskning

- Myndigheten för Skolutveckling, 2003 - beskrivning av de vanligast förekommande programmen i Sverige.
- Myndigheten för Skolutveckling, 2007 – genomgång av utvärderingar av dessa program.
- Ttofi, Farrington & Baldry, 2006 - utvärdering av program mot mobbning.
- Utdanningsdirektoratet, 2008 - utvärdering av program i Norge.
- Skolverket, 2011 – egen utvärdering av de metoder mot mobbning och kränkningar som används oftast i Sverige

Interventioner vad fungerar?

- Grundas i god kartläggning av hur problemen ser ut.
- Förankras i hela personal- och elevgruppen.
- Aktivera eleverna i förebyggande arbete (stöttade av vuxna).
- Systematiskt arbete som inkluderar kontinuerlig uppföljning.

Interventioner

Mobbning och kränkningar.

- **Positiv effekt**
relationsfrämjande arbete mellan elever, disciplinära strategier, rastvaktsystem, rutiner för åtgärder, ordningsregler som tagits fram i samarbete mellan elever och personal.
- **Ingen effekt**
relationsfrämjande insatser mellan elever och personal, användandet av pedagogiskt material och föräldrautbildning.
- **Negativ effekt**
särskilda schemalagda lektioner för samtliga klasser, elever som aktörer typ kamratstödjare, observatörer etcetera samt medling använt rutinmässigt.

Interventioner

Internationell forskning.

- Riskgrupper
individuella åtgärder, beteendestrategier.
- Personalgruppen
att lärarna ska fungera som rollmodeller för barnen, utbildning och träning i hur de på ett konstruktivt sätt fungerar som ledare i klassrummet, samt disciplinering.
- Hela skolan (whole-school approach)
tydliga policys och procedurer, förbättrad uppsikt över skolgården.

Implikationer för skolan

- Elevvård.
- Att lärarna känner att de har stöd av organisationen.
- Tydliga, konkreta, konsekventa regler och policys.
- Interventioner som fokuserar på att lära ut önskade beteenden såväl som att ta bort oönskade.
- God kommunikation mellan lärare och elever.
- Att elever och lärare känner gemensamt ansvar för att skolan är en trygg miljö.
- Vetenskapligt utvärderade program.

Möjliga implikationer för Arbetsmiljöverket

- Sprida information och kunskap om hot och våld i arbetslivet till rektorer. Utbildning.
- Se till att utbildning till skyddsombud för såväl vuxna som elever innehåller denna information och kunskap.
- Upprätta en enhet som kan ta emot och svara på frågor av rektorer och personal för att stötta dem i konkreta situationer.

Tack för
uppmärksamheten

www.psychology.su.se

sara.goransson@psychology.su.se

Robin.knight@bzbz.nu

magnus.sverke@psychology.su.se

Hot och våld i skolan

En enkätstudie bland lärare och elever

Rapport 2011:15

Sara Göransson, Robin Knight & Magnus Sverke

Avdelningen för arbets- och organisationspsykologi

Psykologiska institutionen

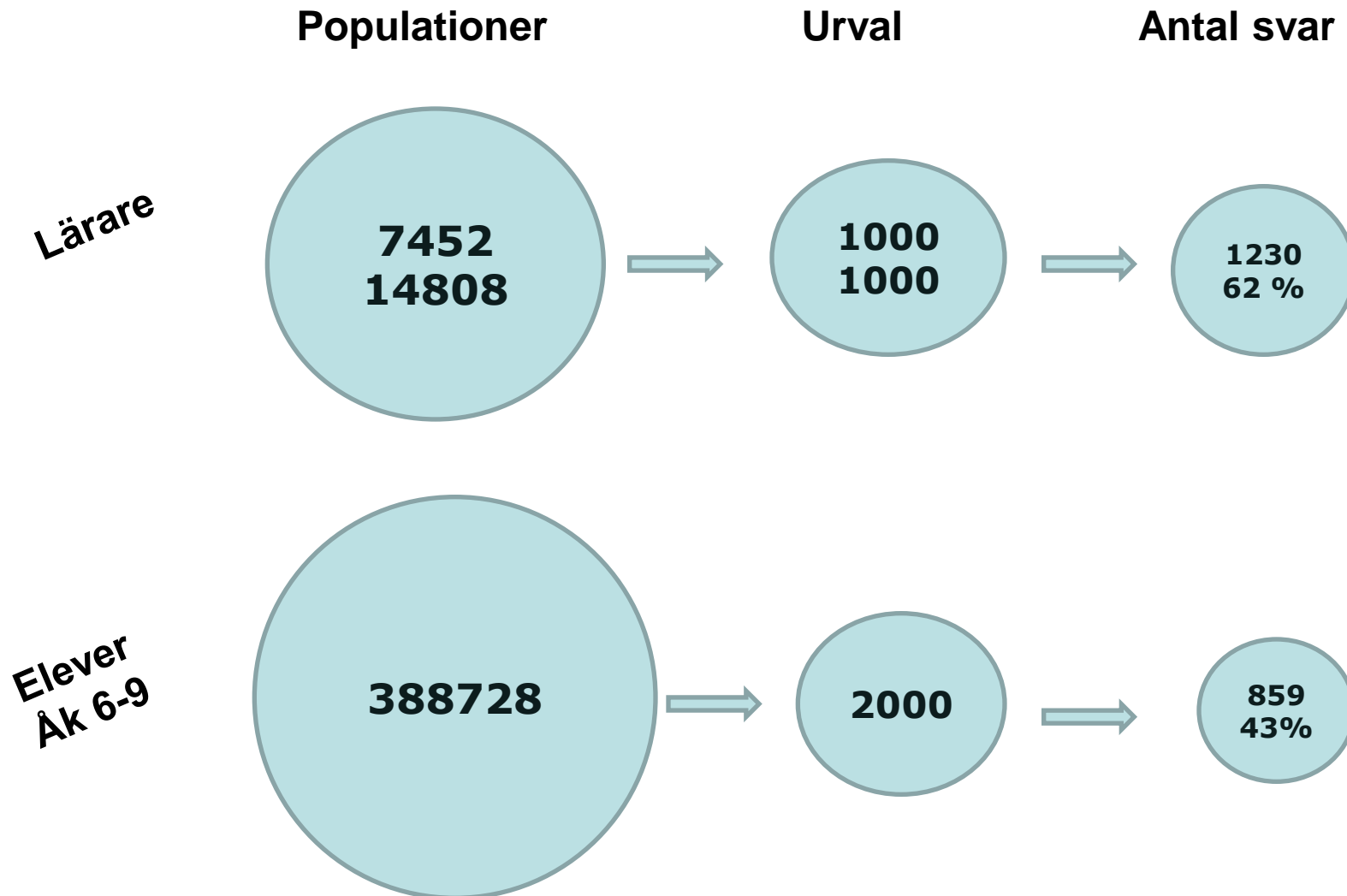
Stockholms universitet

Sara.goransson@psychology.su.se

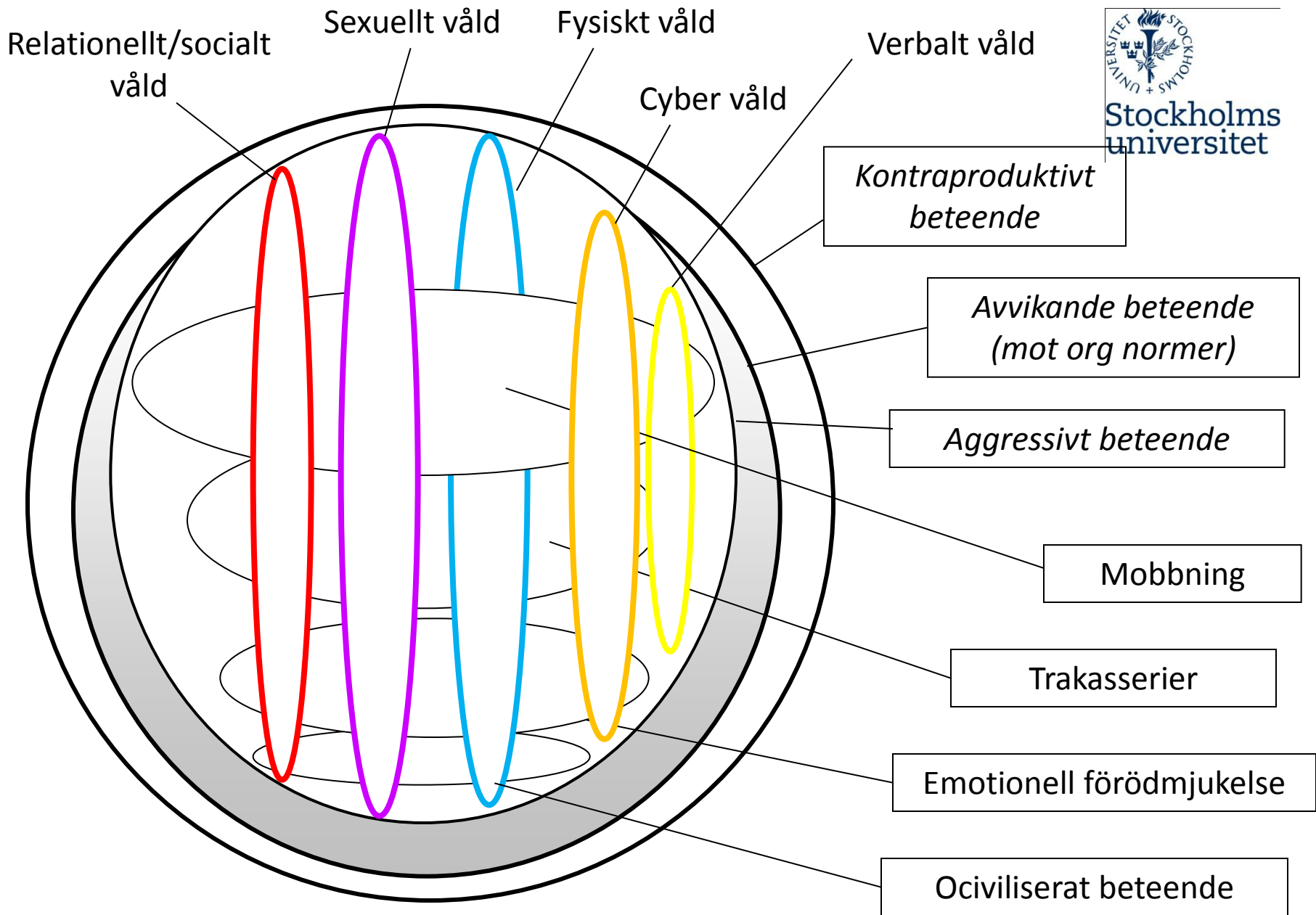
Urval

Population och urval

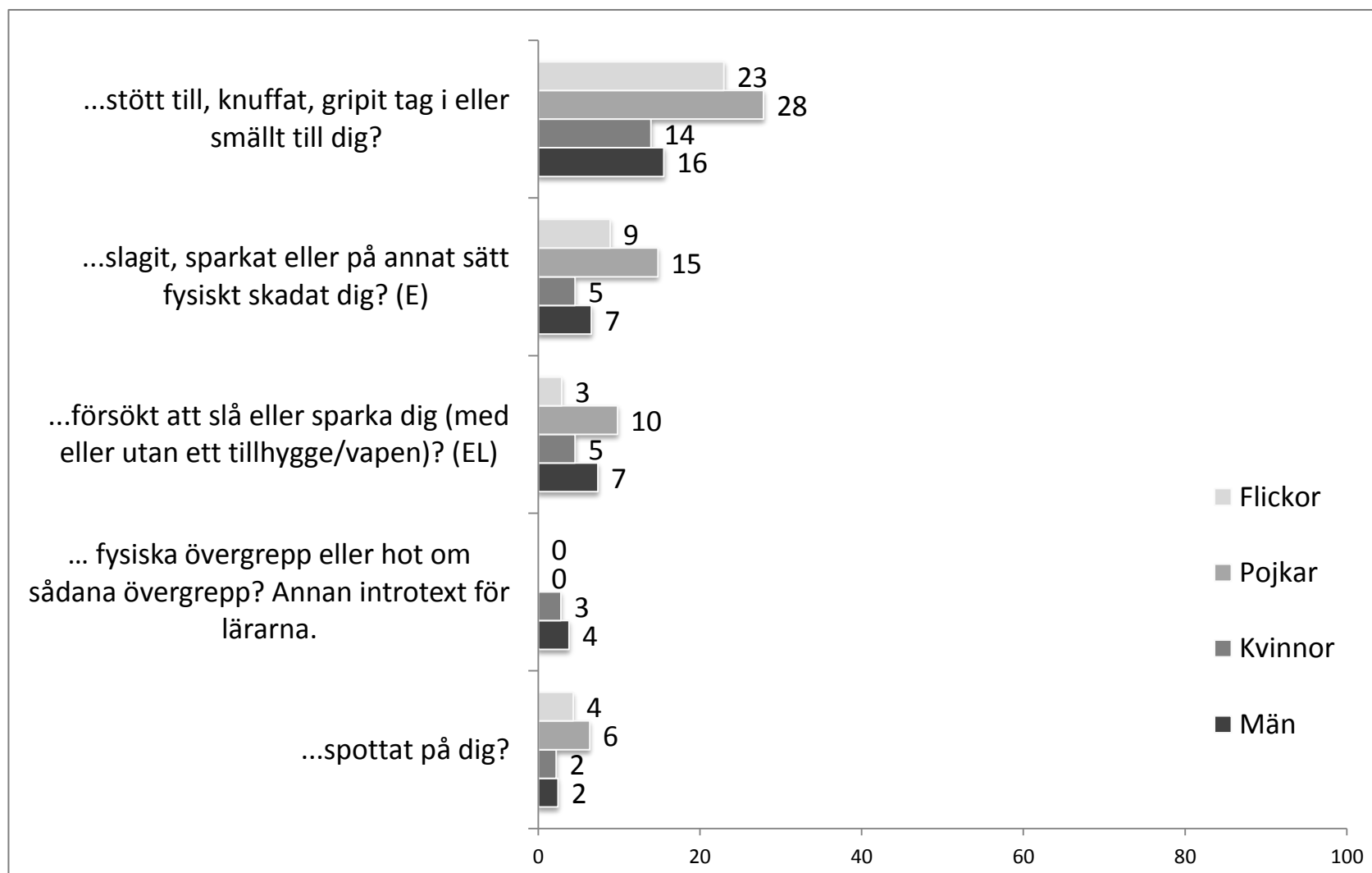

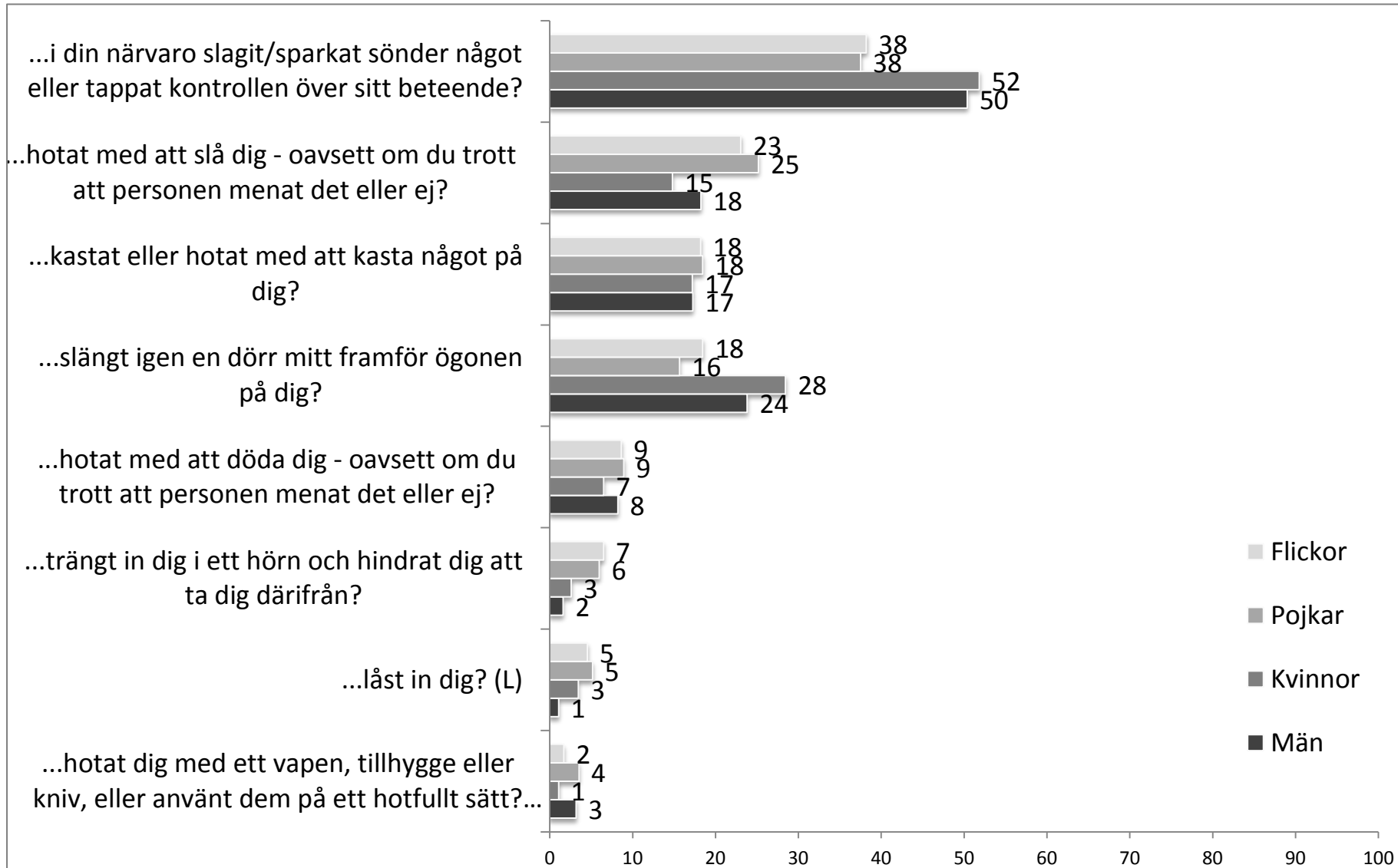
Förekomst av hot och våld i skolan

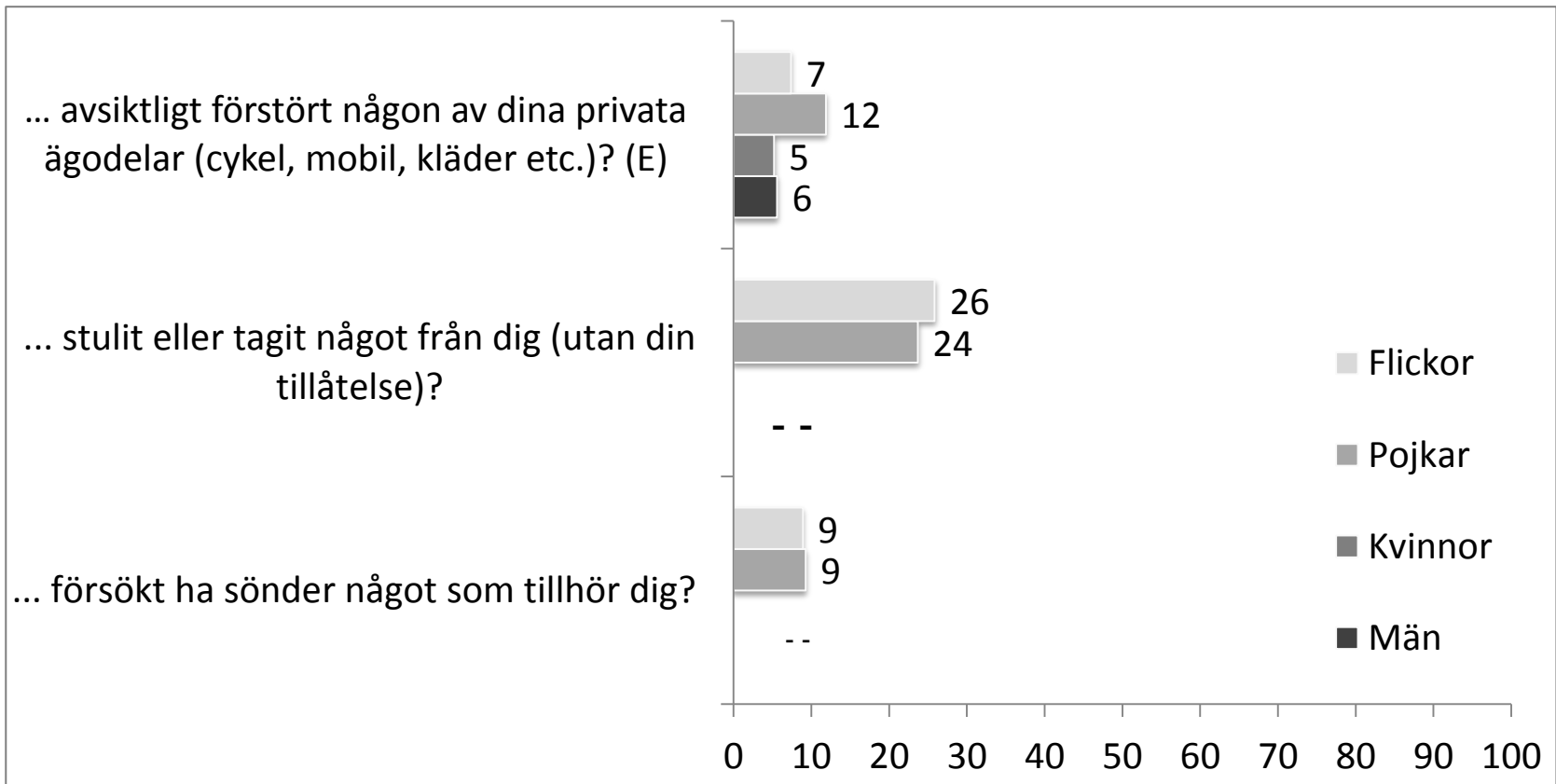
Fysiskt våld

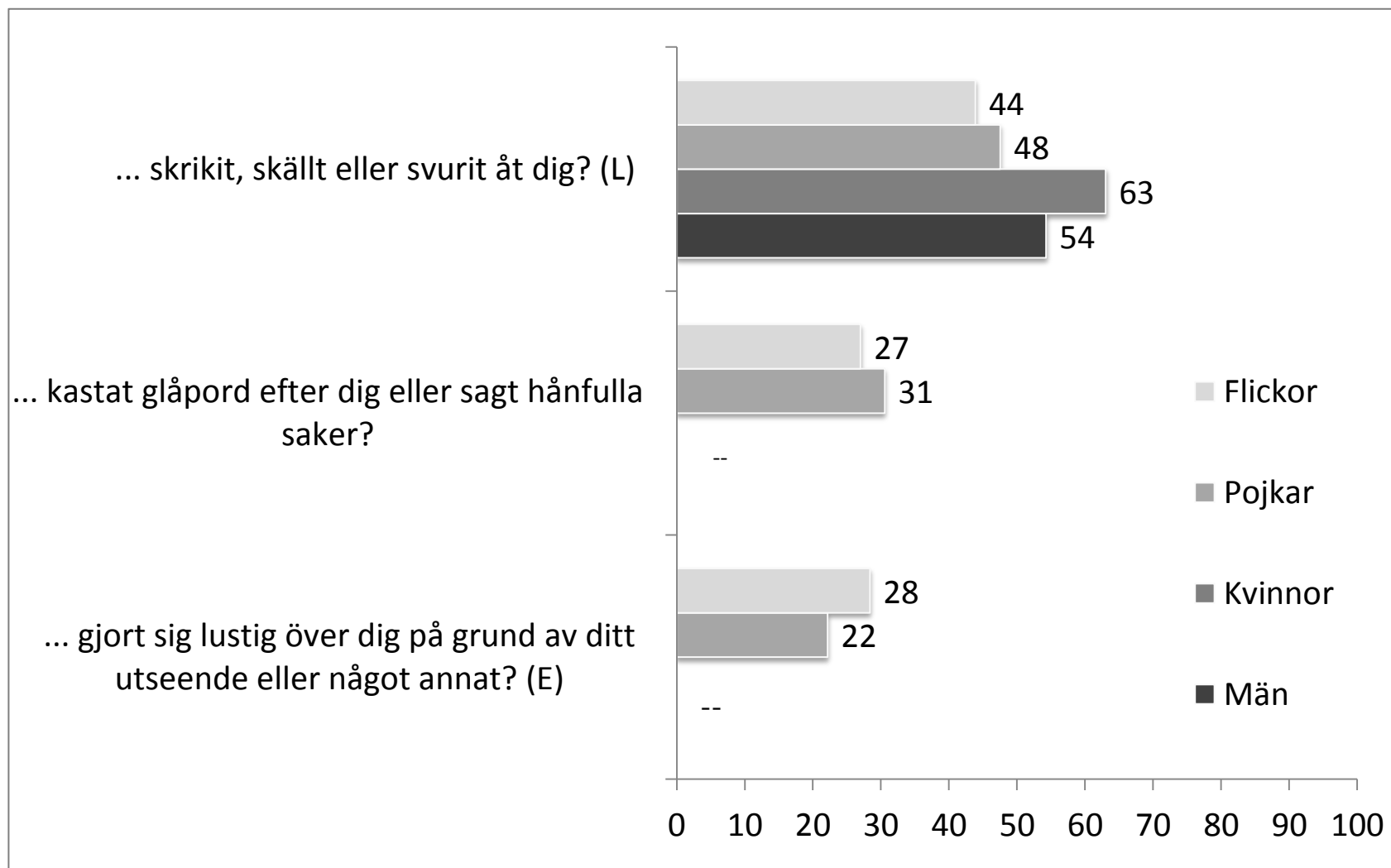
Hotfullt och skrämmande beteende

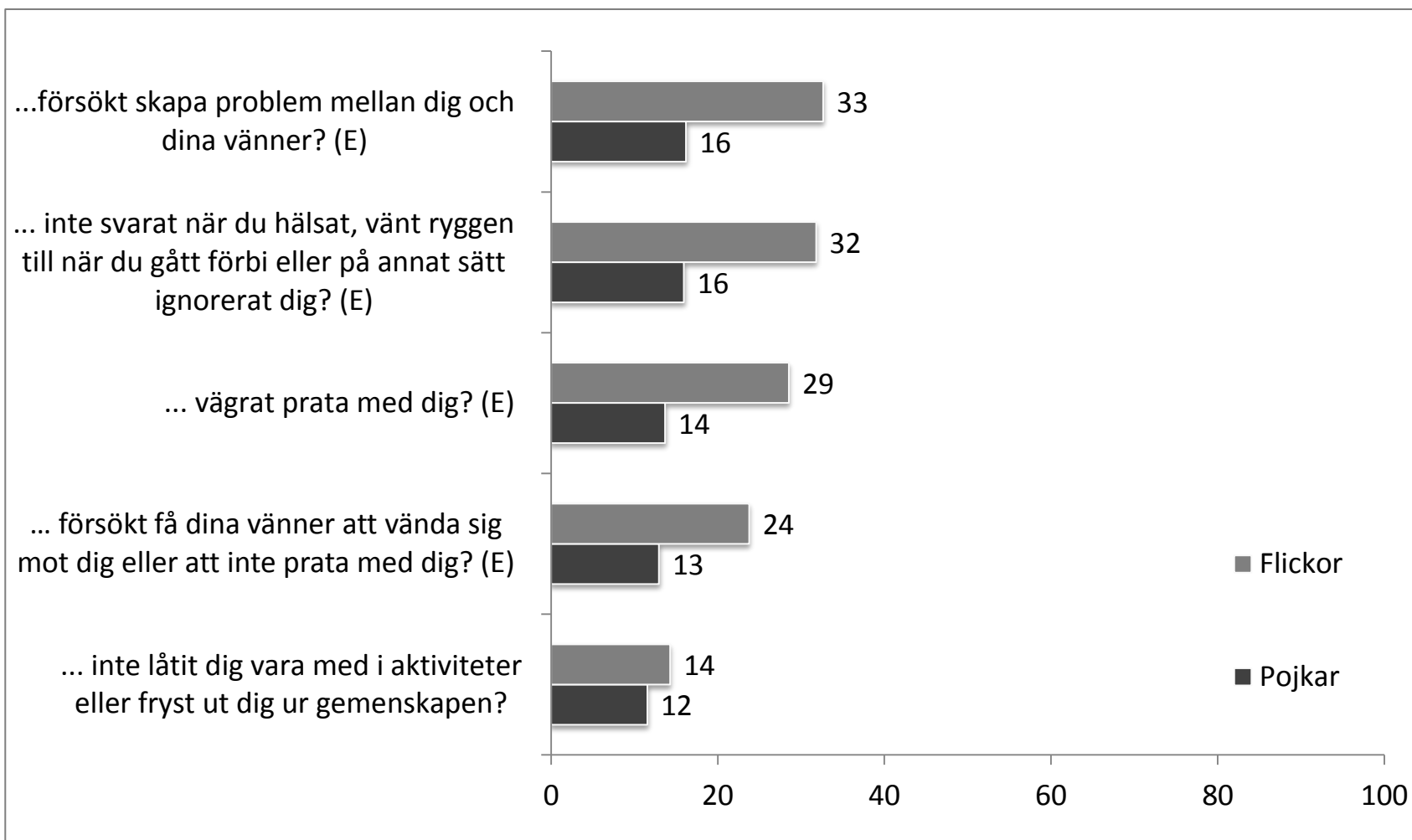
Våld mot egendom

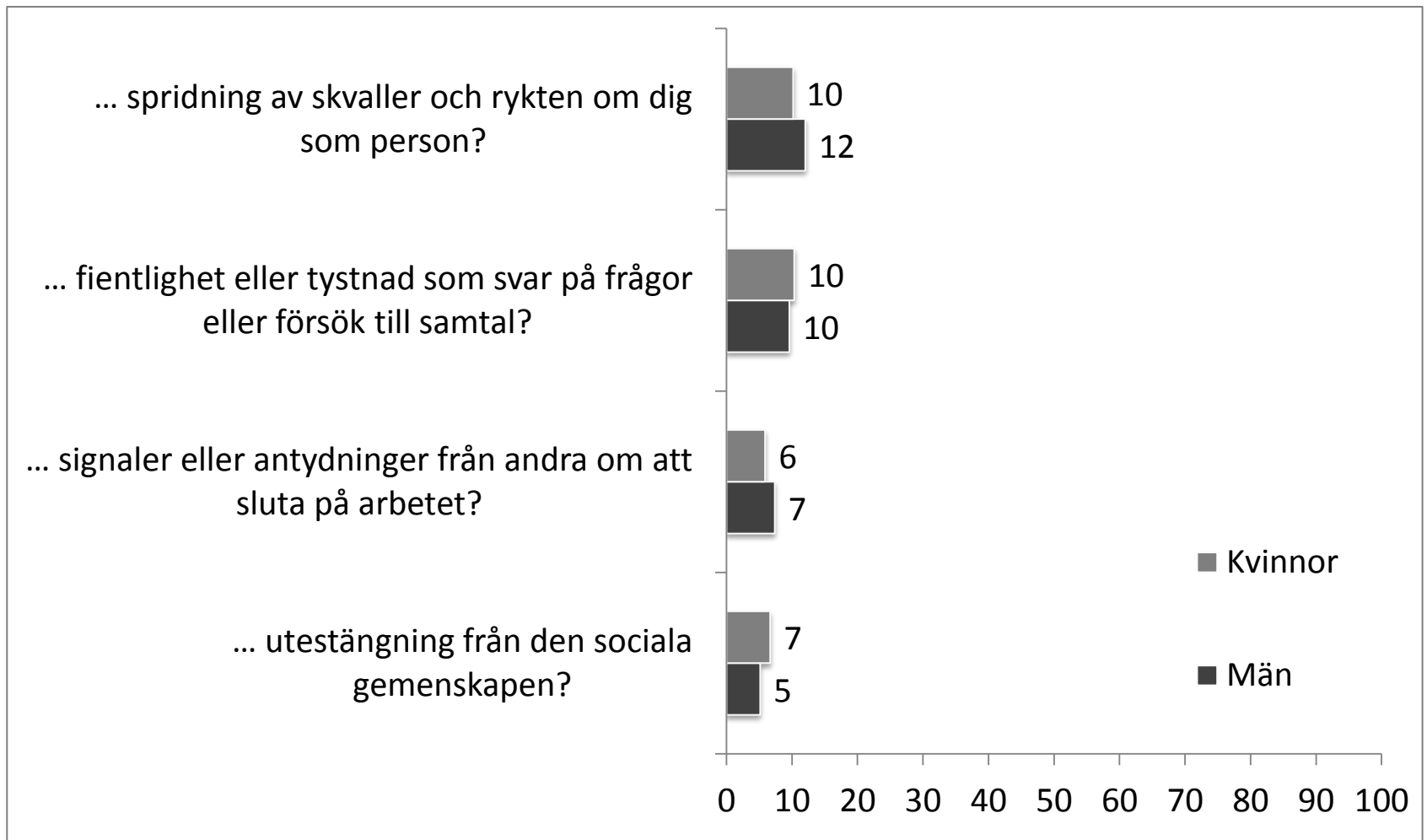
Verbalt våld

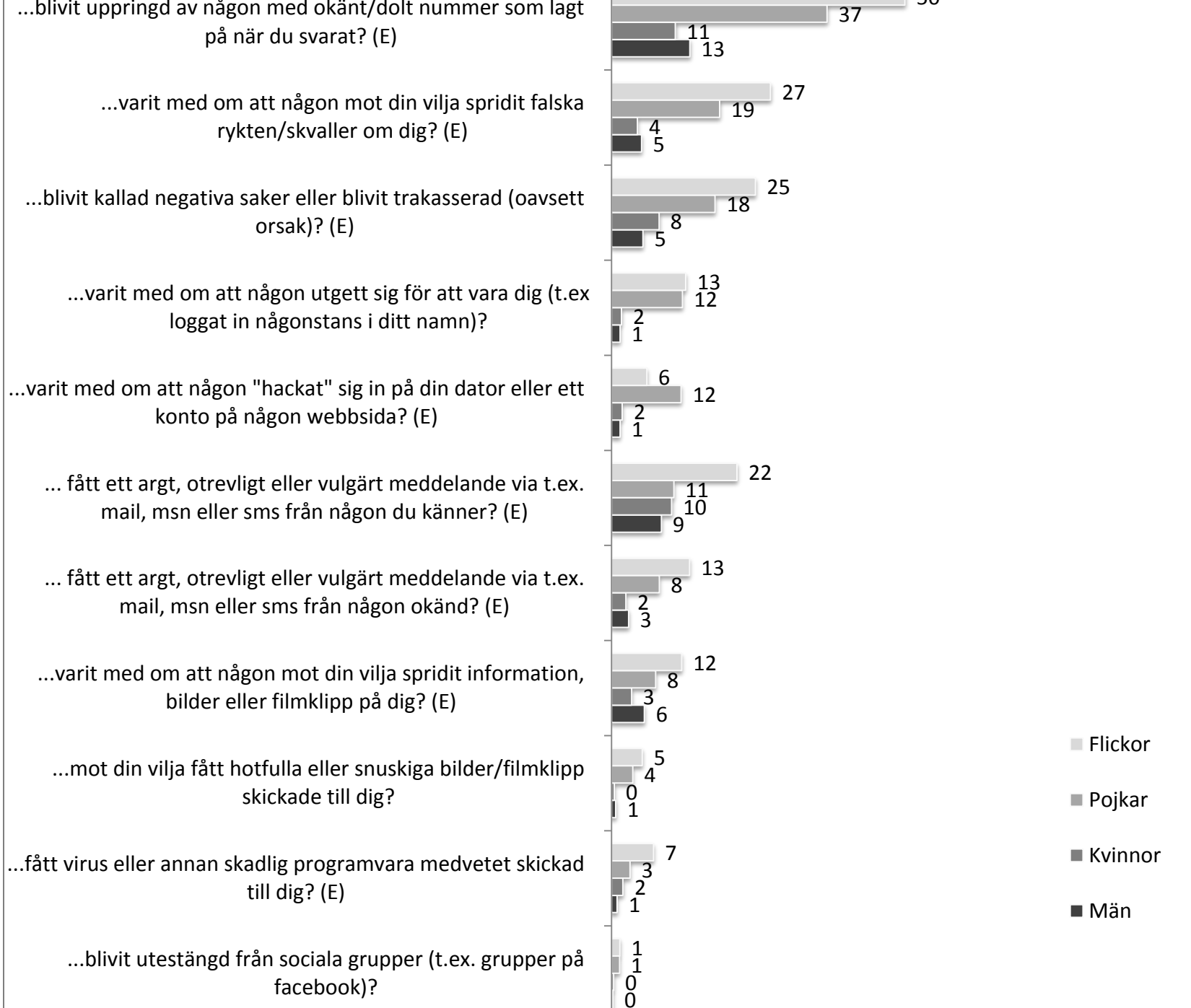
Relationellt våld - elever

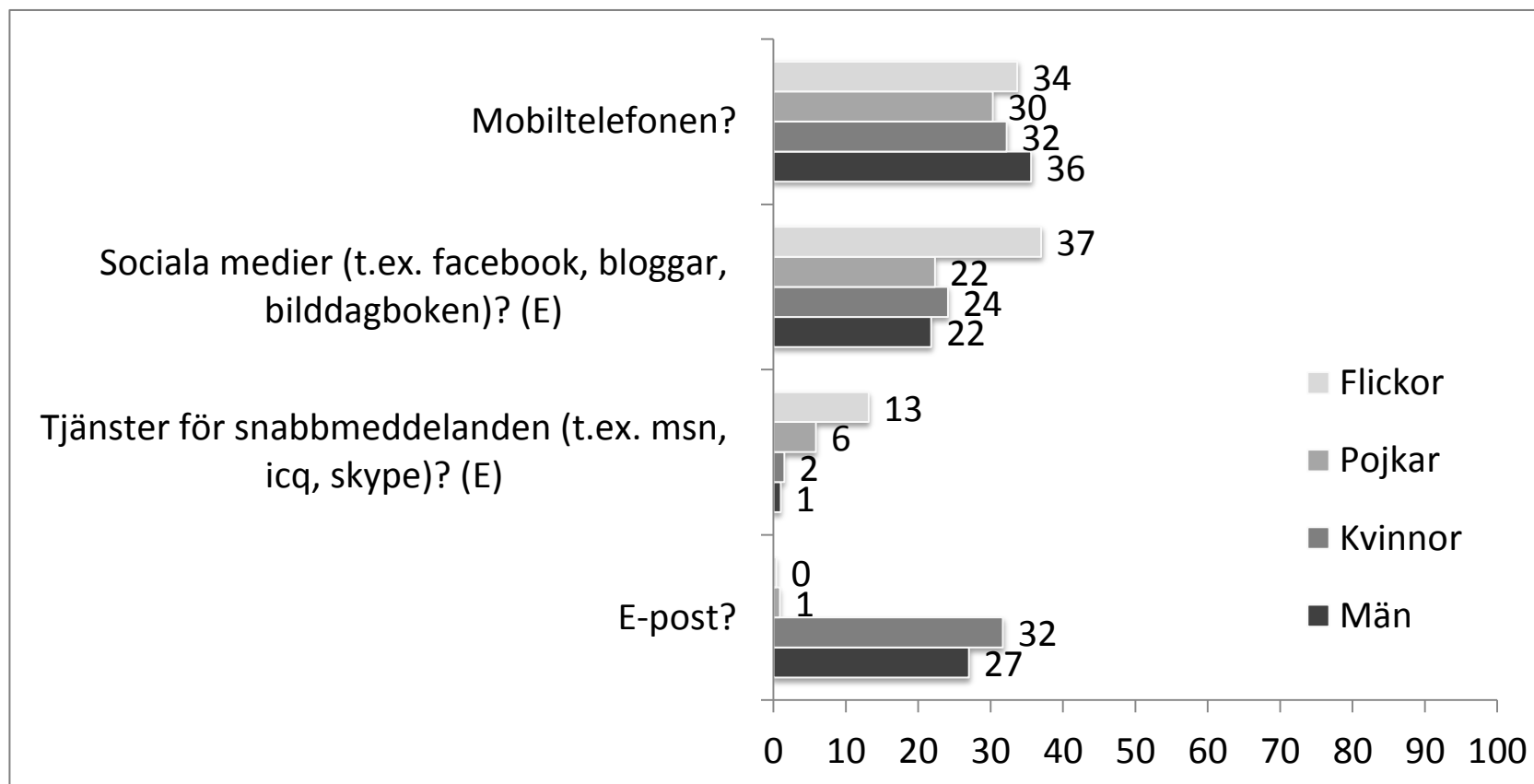
Relationellt våld - lärare

Cybervåld

Om du varit med om något av ovanstående (frågorna om cybervåld), var upplever du problemet som värst?

Sexuellt våld

1) Oönskad sexuell uppmärksamhet

- på ett oönskat sätt gett dig uppmärksamhet (Elever 8/3; Lärare 9/5)

2) Genustrakasserier samt verbala sexuella trakasserier

- kommit med fräcka grova kommentarer sexuella kommentarer (Elever 13; Lärare 21/16)
- behandlat dig på ett dåligt sätt pga. att du är kille/tjej (Elever 10/4; Lärare 19/3)

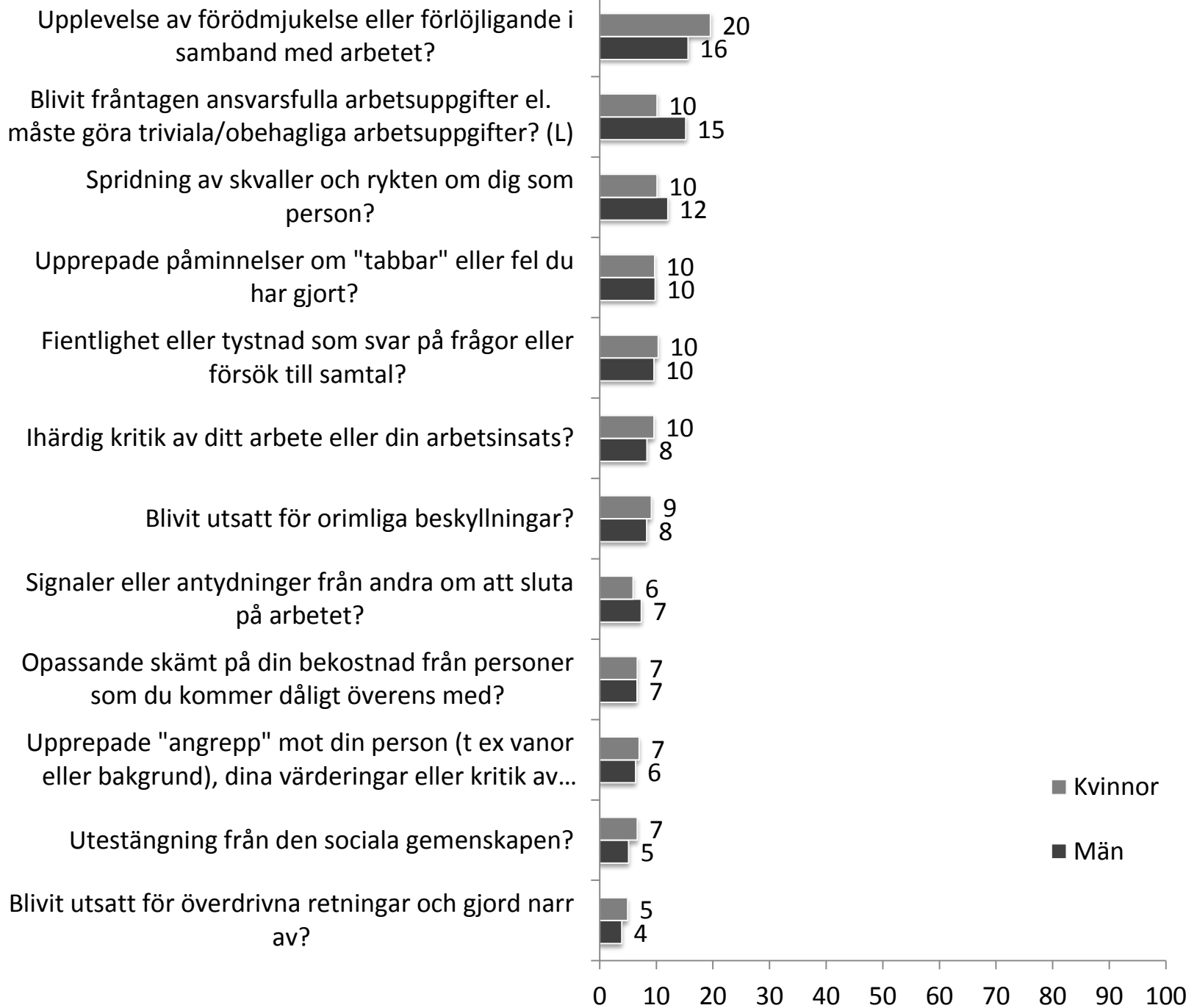
3) Sexuellt tvång (ej till elever)

- mot din vilja kramat dig på ett obehagligt sätt (5/2)

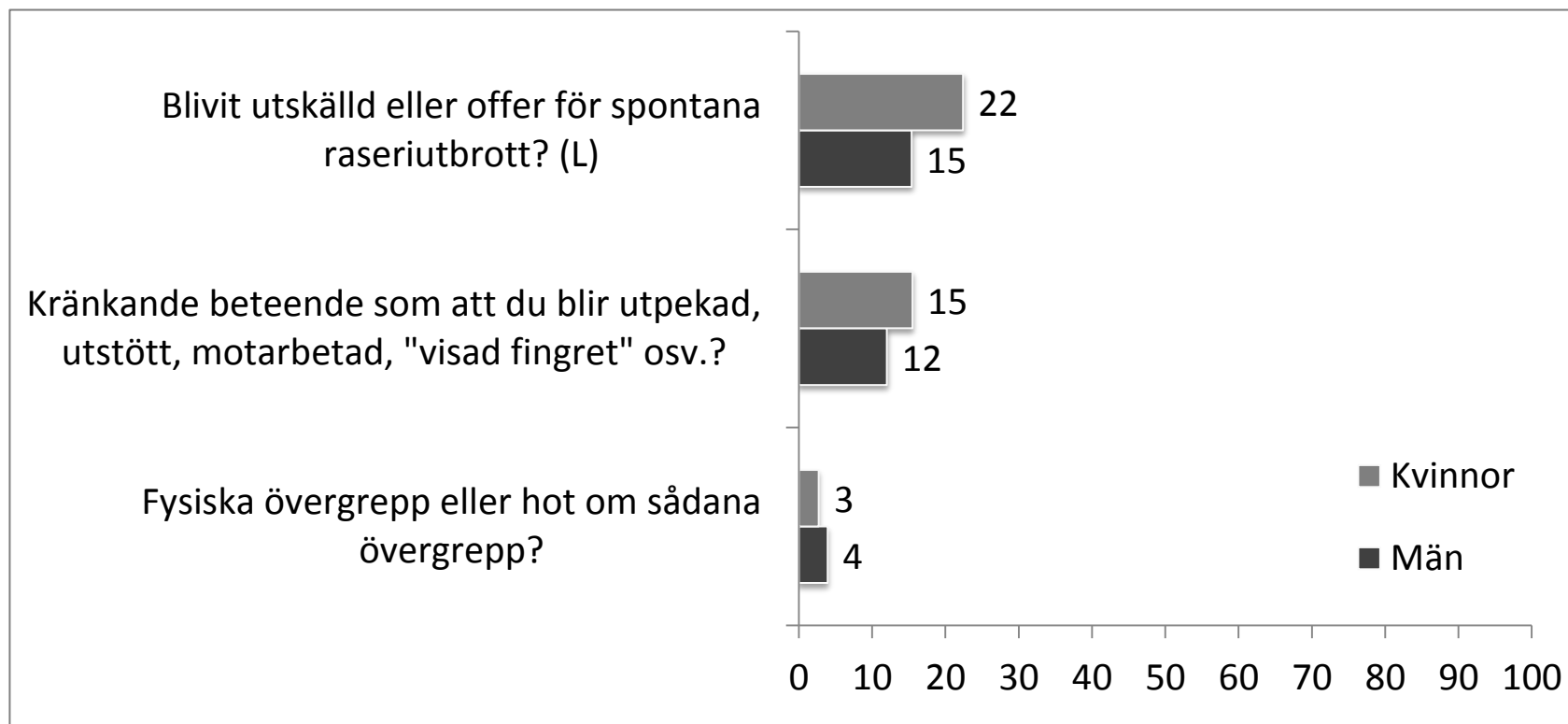
Arbetsrelaterad mobbning

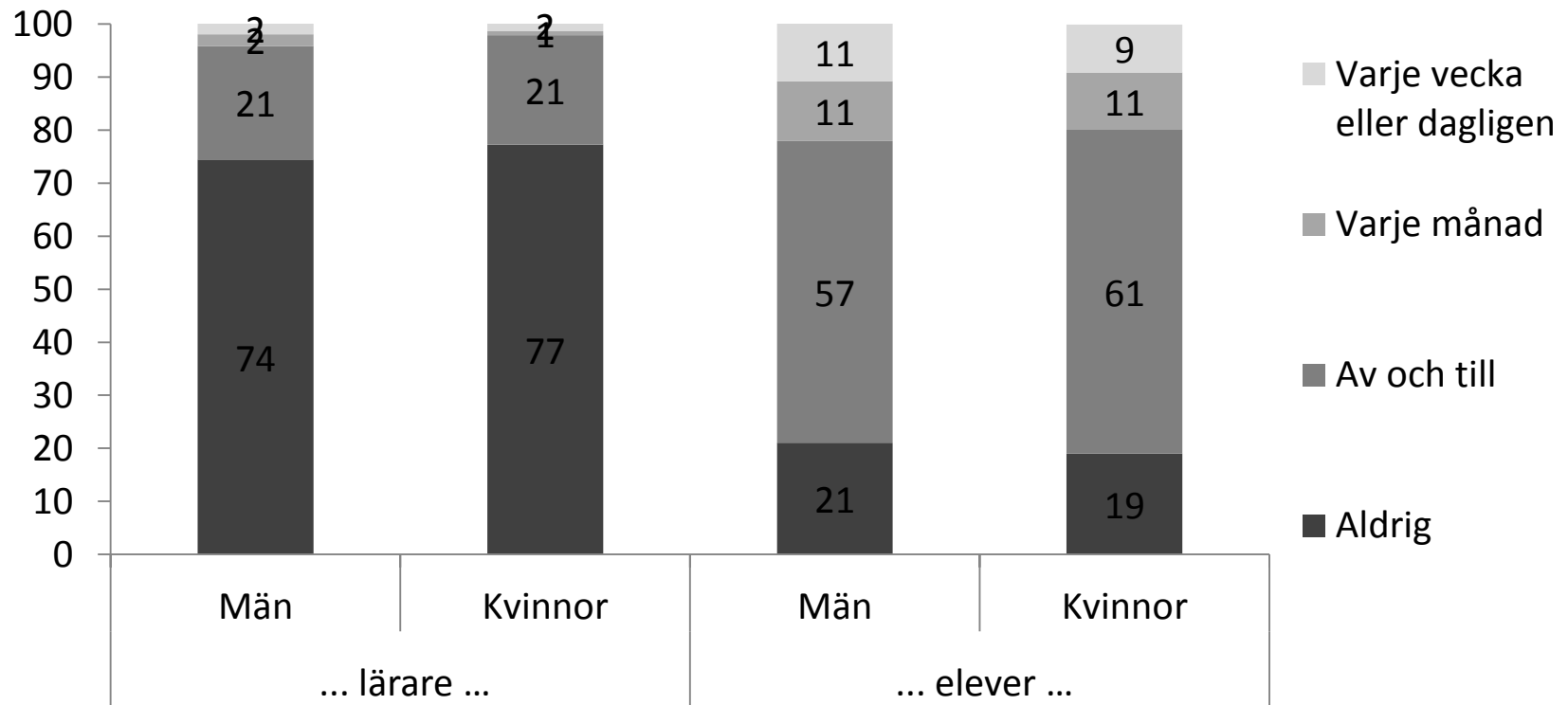
Personrelaterad mobbning

Fysiskt hotfull mobbning

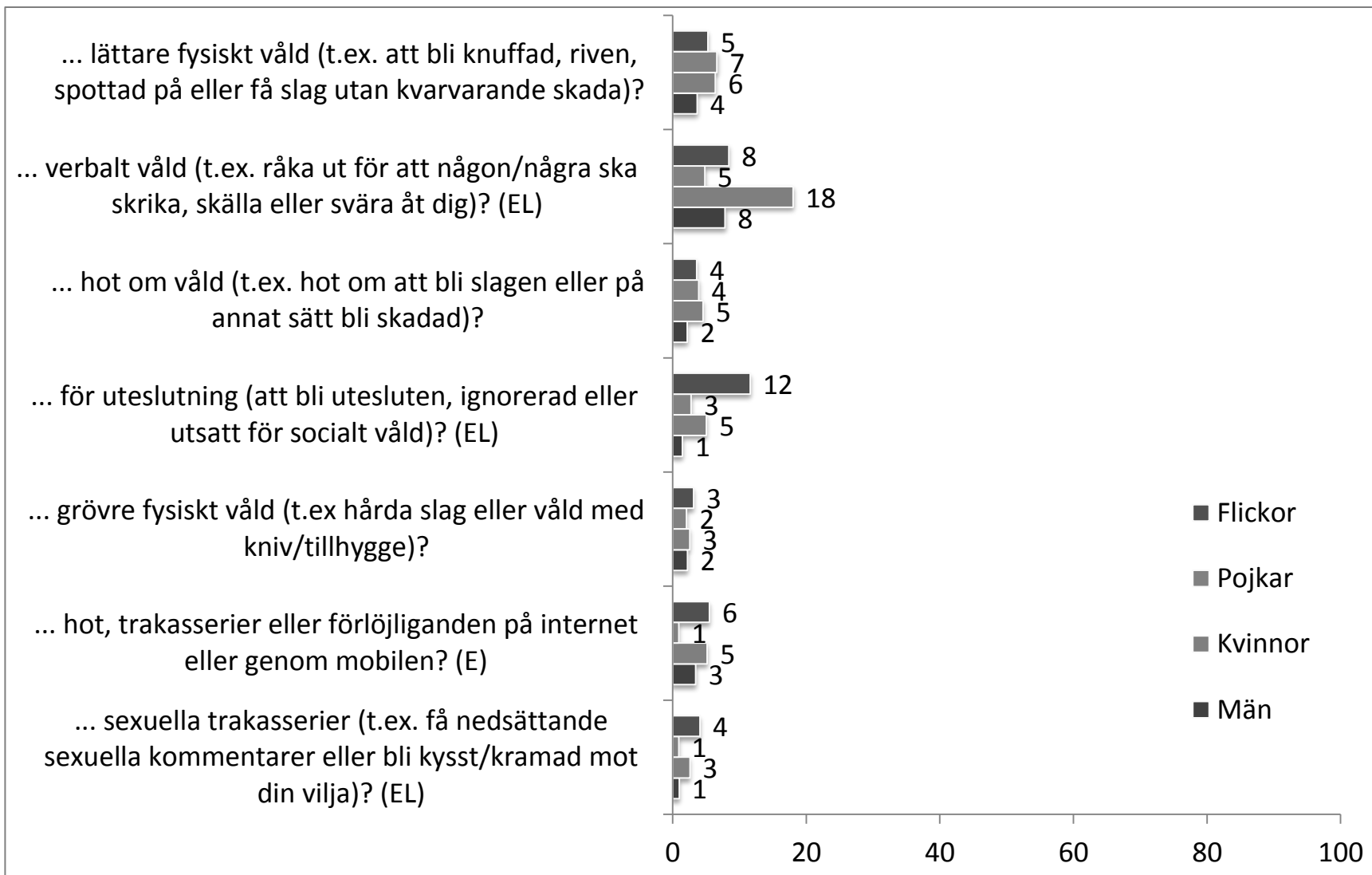

Har du (endast lärare besvarade frågan) observerat eller varit vittne till att mobbning funnits bland ... på din arbetsplats under loppet av de senaste sex månaderna?

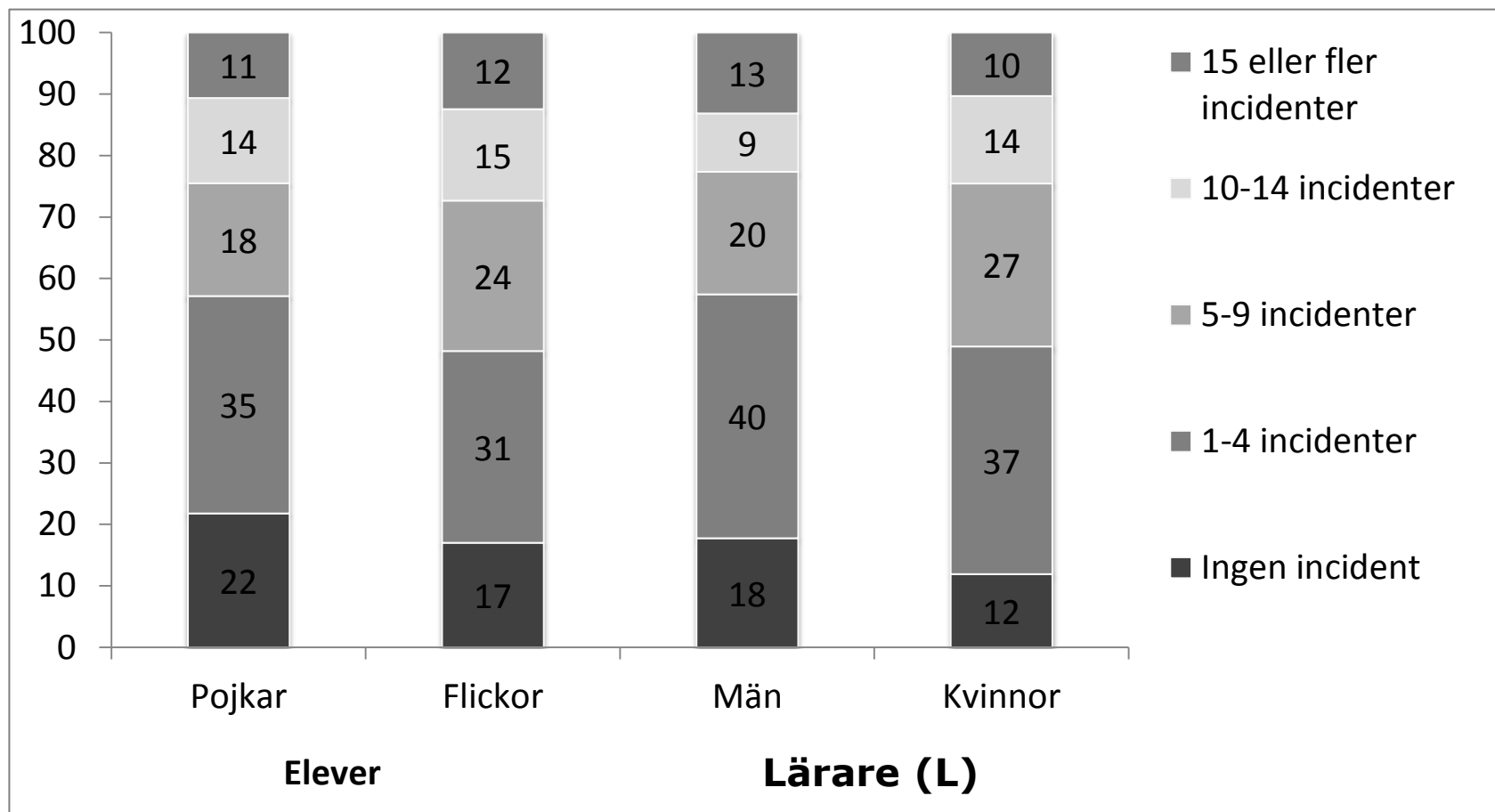

Känner du oro/rädsla att under skoltid eller på väg till och från skolan råka ut för...

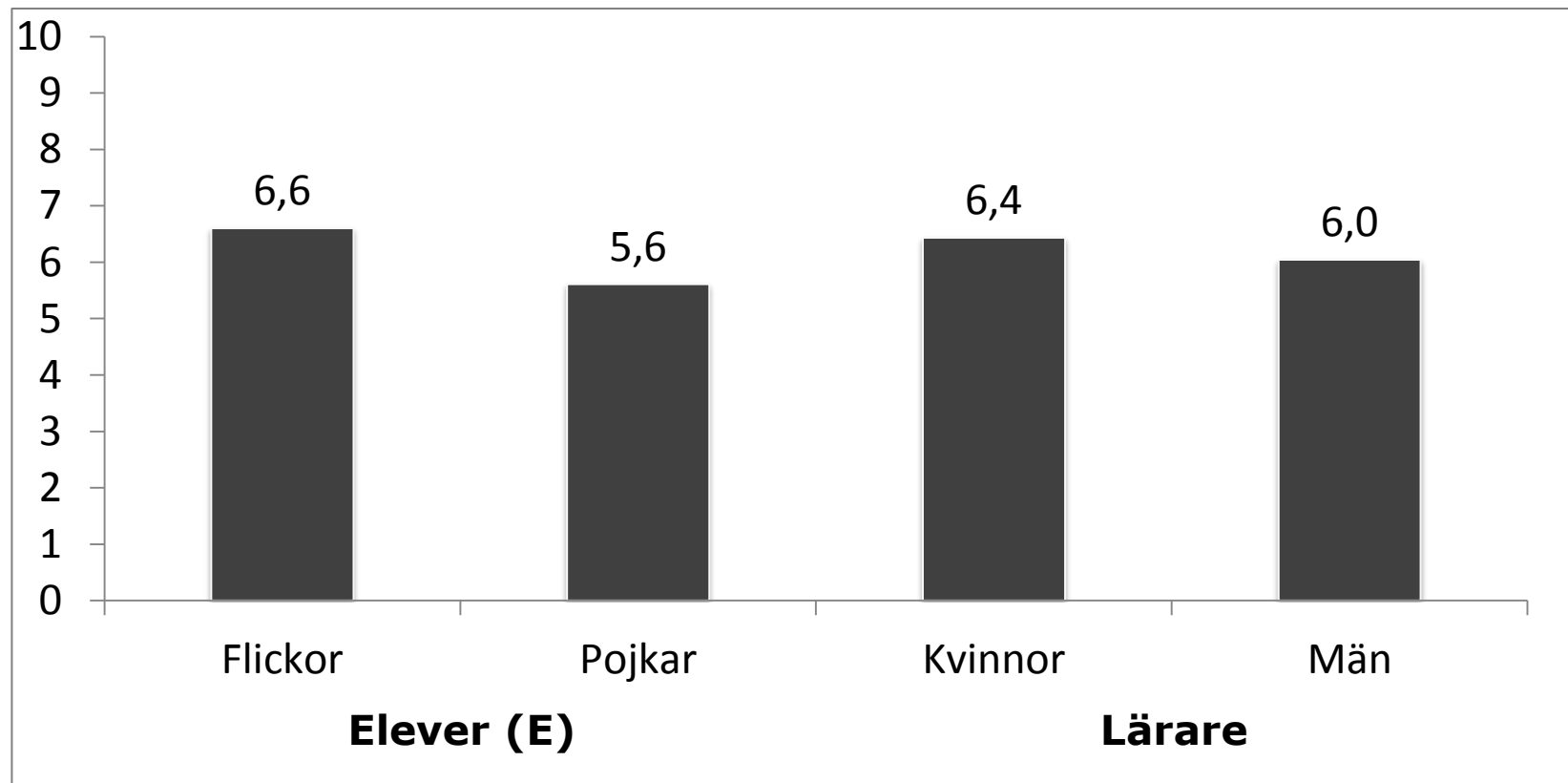
Andel ibland, ofta eller alltid

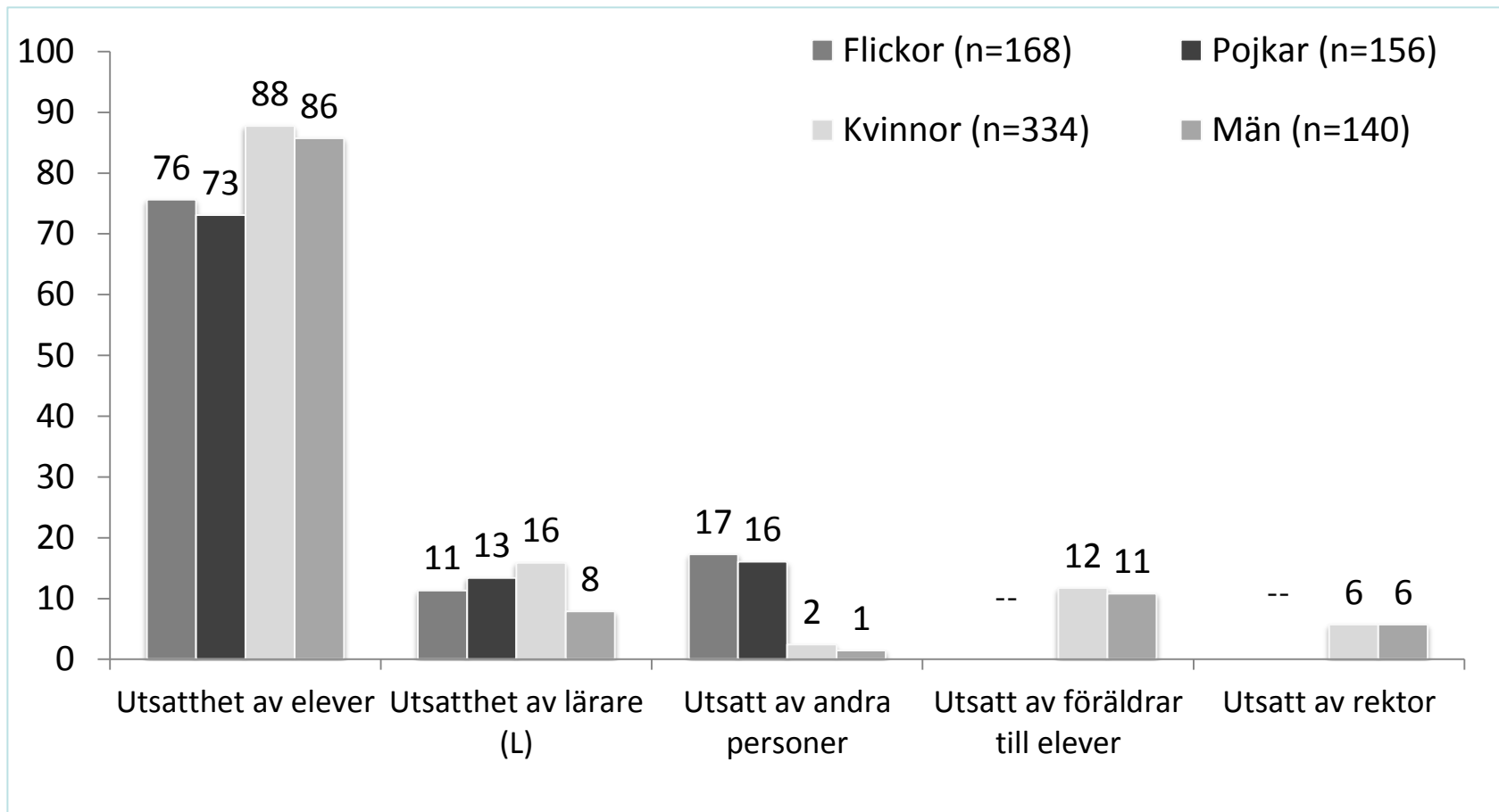
Multiutsatthet

Genomsnittligt antal rapporterade våldsincidenter under vår- och höstterminen 2010

Vem är man utsatt av?

Vem riskerar att utsättas för hot och våld?

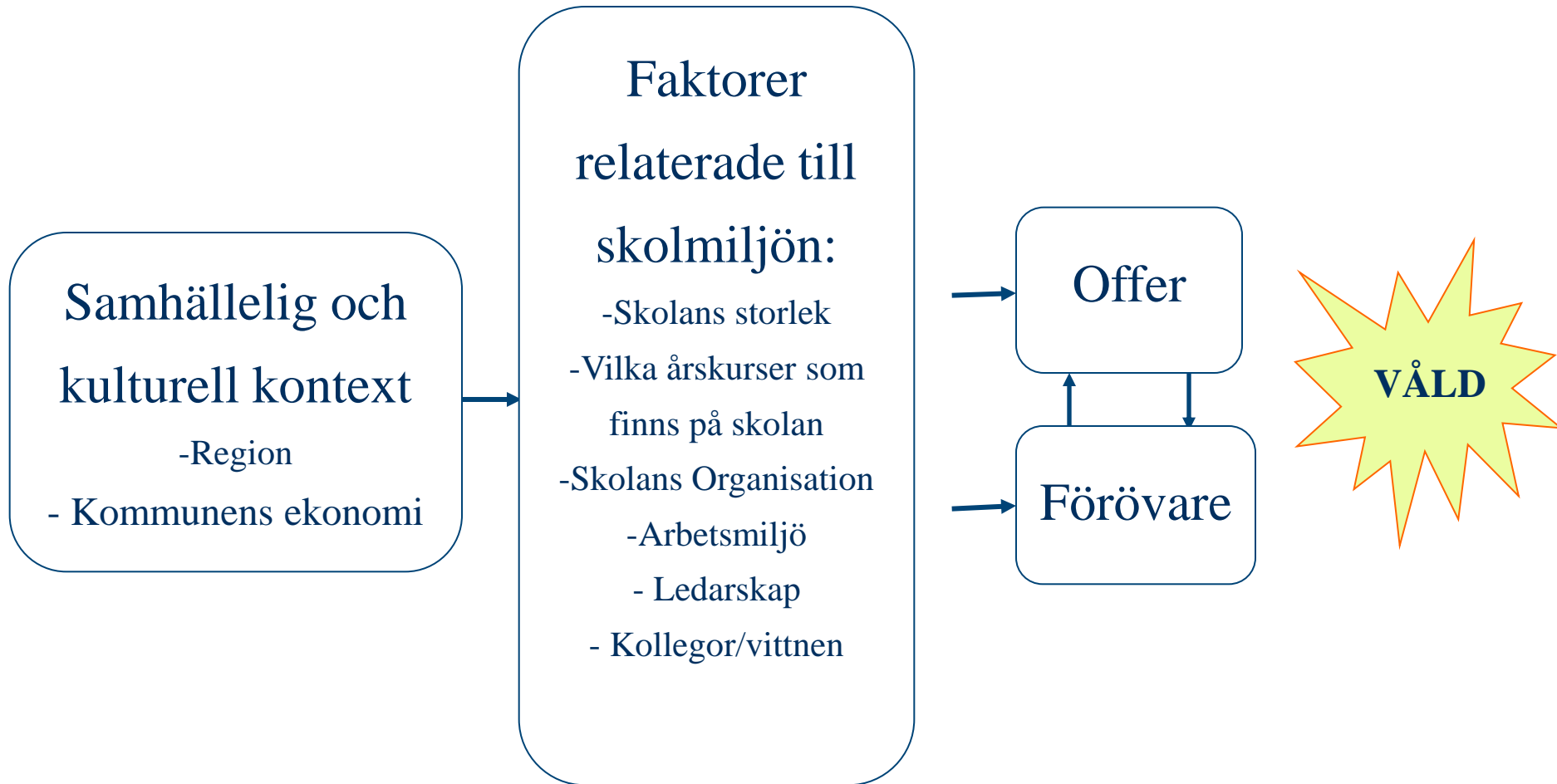
Förklaringsfaktorer - individnivå

Elever	Lärare
Kön	Kön
Årskurs	Ålder
Etnicitet	Antal år som lärare
	Pedagogisk examen
	Etnicitet

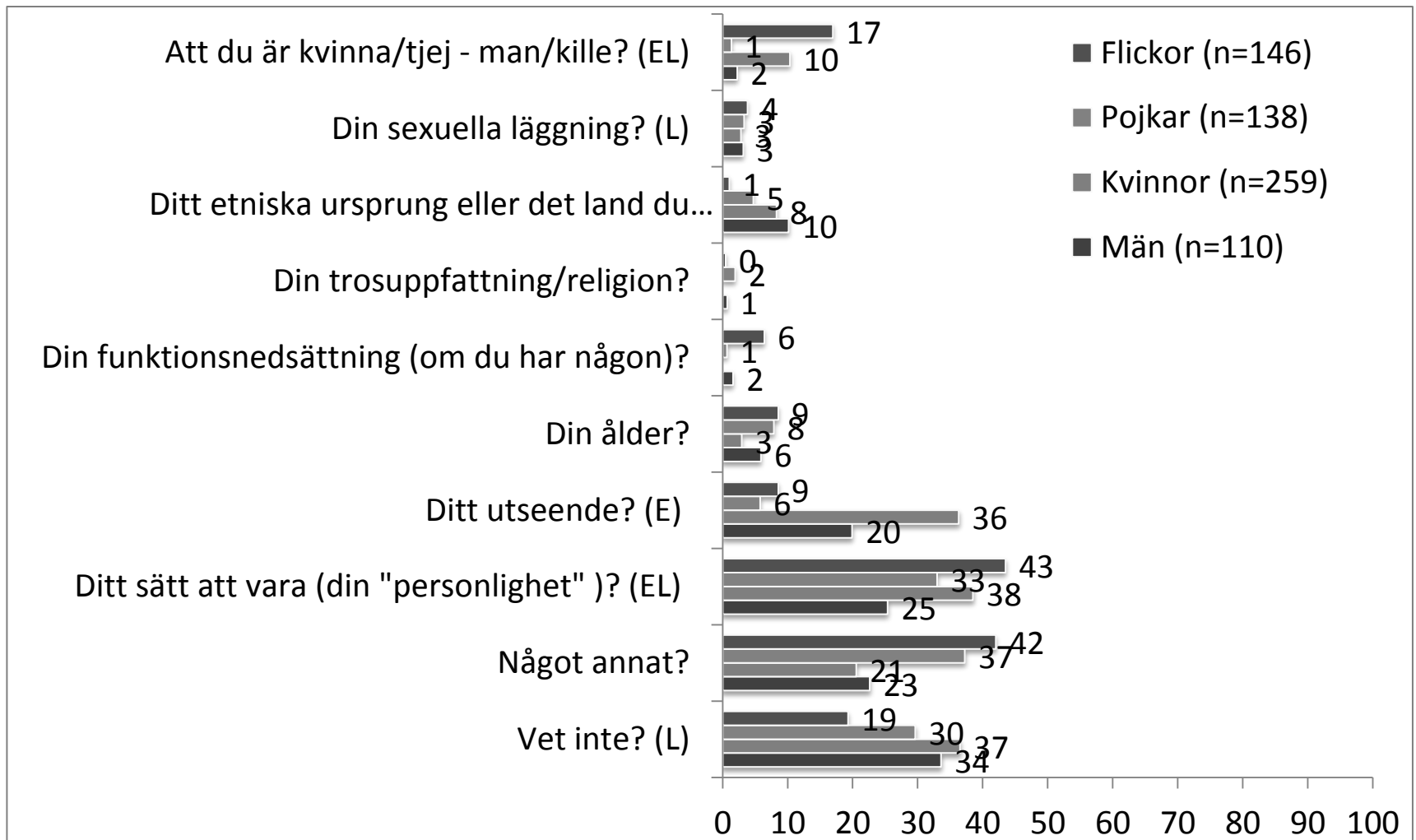
Förklaringsfaktorer - övriga

Elever	Lärare
Kommunens ekonomiska resultat	Kommunens ekonomiska resultat
Region och/eller storlek på stad	Region och/eller storlek på stad
Antal elever på skolan	Antal elever på skolan
Särskola?	Särskola?
Mindre / större klasser	

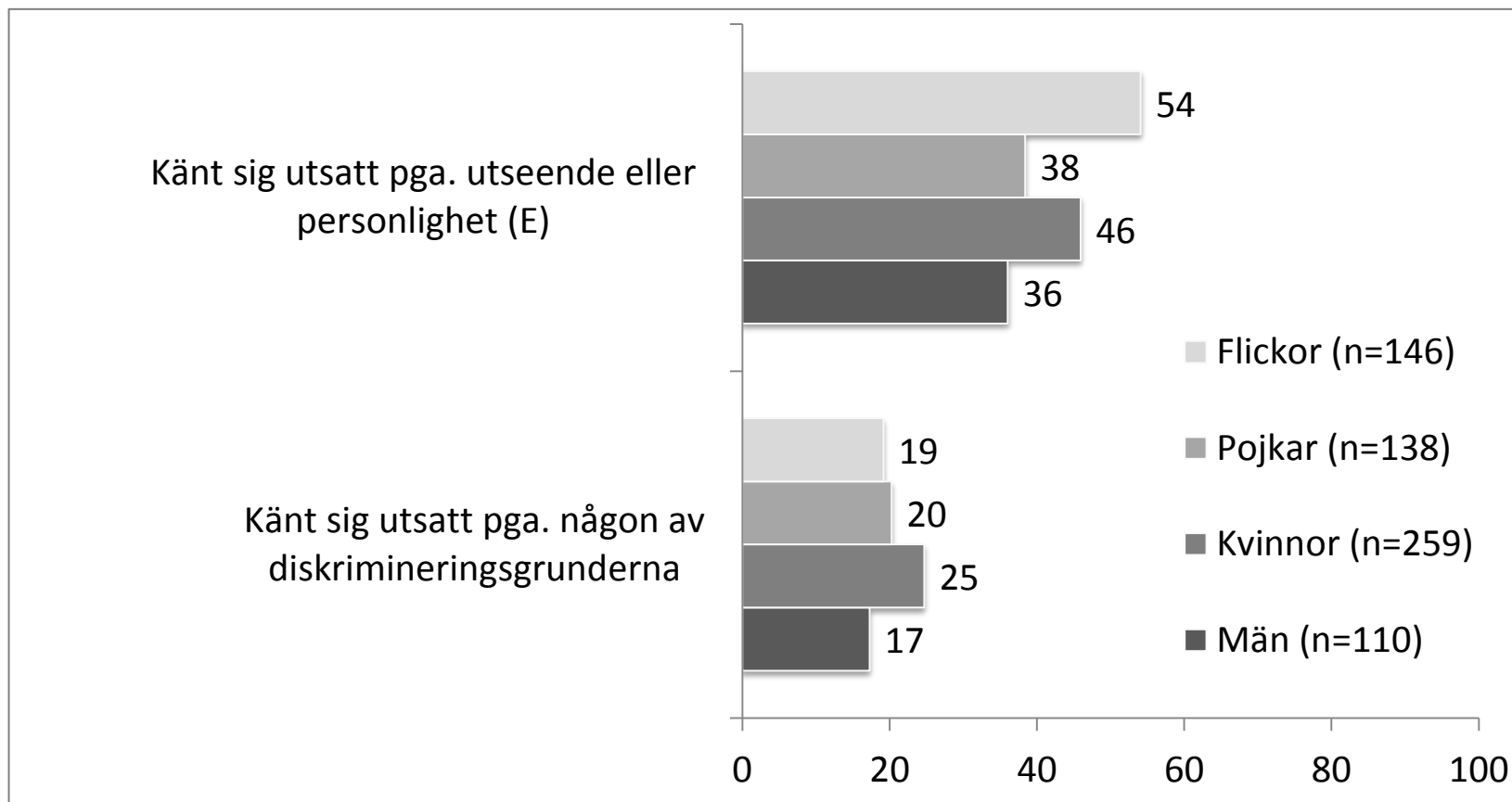
Faktorer som kan orsaka våld

Vad brukar du bli hotad/ mobbad/trakasserad för?

Vad brukar du bli hotad/ mobbad/trakasserad för?

Skillnad mellan årskurser - elever

- Totalt sett lika många incidenter i de olika årskurserna
- *Sexuella trakasserier* vanligare bland flickor i högre årskurser
- *Fysiskt våld* minskar successivt för varje årskurs

Ålder och erfarenhet – lärarna

- Lärare med *mindre* erfarenhet utsätts ...
- ... totalt sett för mer våld (7,6 – 5,6)
- ... större utsatthet för såväl *oönskad sexuell uppmärksamhet* som *genustrakasserier* samt *verbala sexuella trakasserier*.
- ... större utsatthet för sexuellt tvång
- ... mer hotfullt och skrämmande beteende
- Mer arbetsrelaterade och fysiskt hotfull mobbning (dock en personrelaterad)
- Pedagogisk examen – mer utsatthet för fysiskt våld

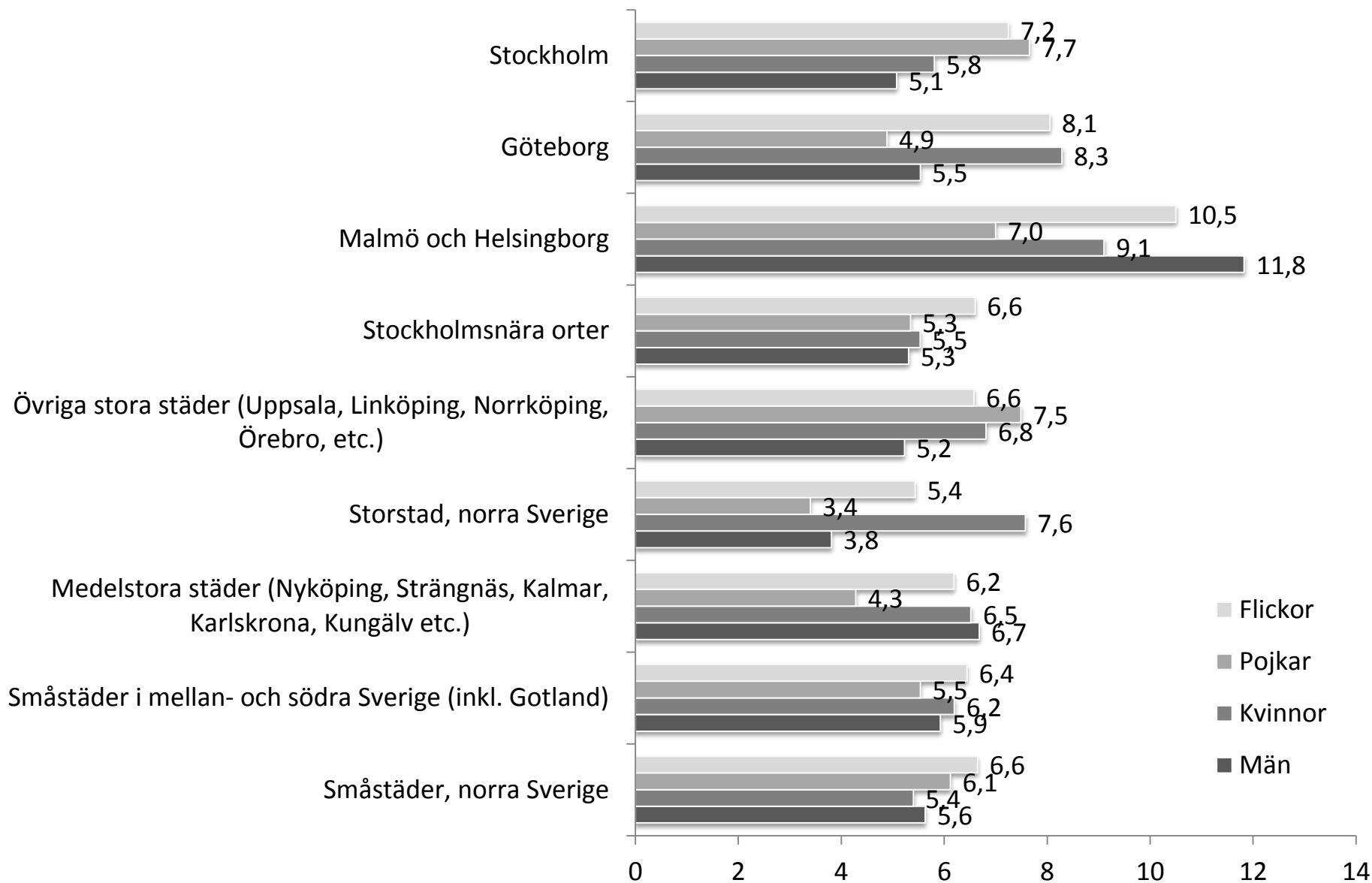
Etnicitet

	Född i Sverige 2 svenskfödda föräldrar	Född i Sverige 2 utrikesfödda föräldrar	Född utom- lands – 2 utrikesfödda föräldrar
Total utsatthet	Lika 6,3 (kvinnor)	- 8,3 (kvinnor)	- 6,9 (kvinnor)
Genustrakas- serier samt verbala sexuella trakasserier		Något högre bland eleverna	Något högre bland eleverna
Sexuellt tvång			Mest utsatt
Fysiskt våld	Flickor – mest utsatta Pojkar – minst utsatta		Pojkar mest utsatta
Personrelaterad mobbing			Mest utsatt

Kommunens ekonomiska status

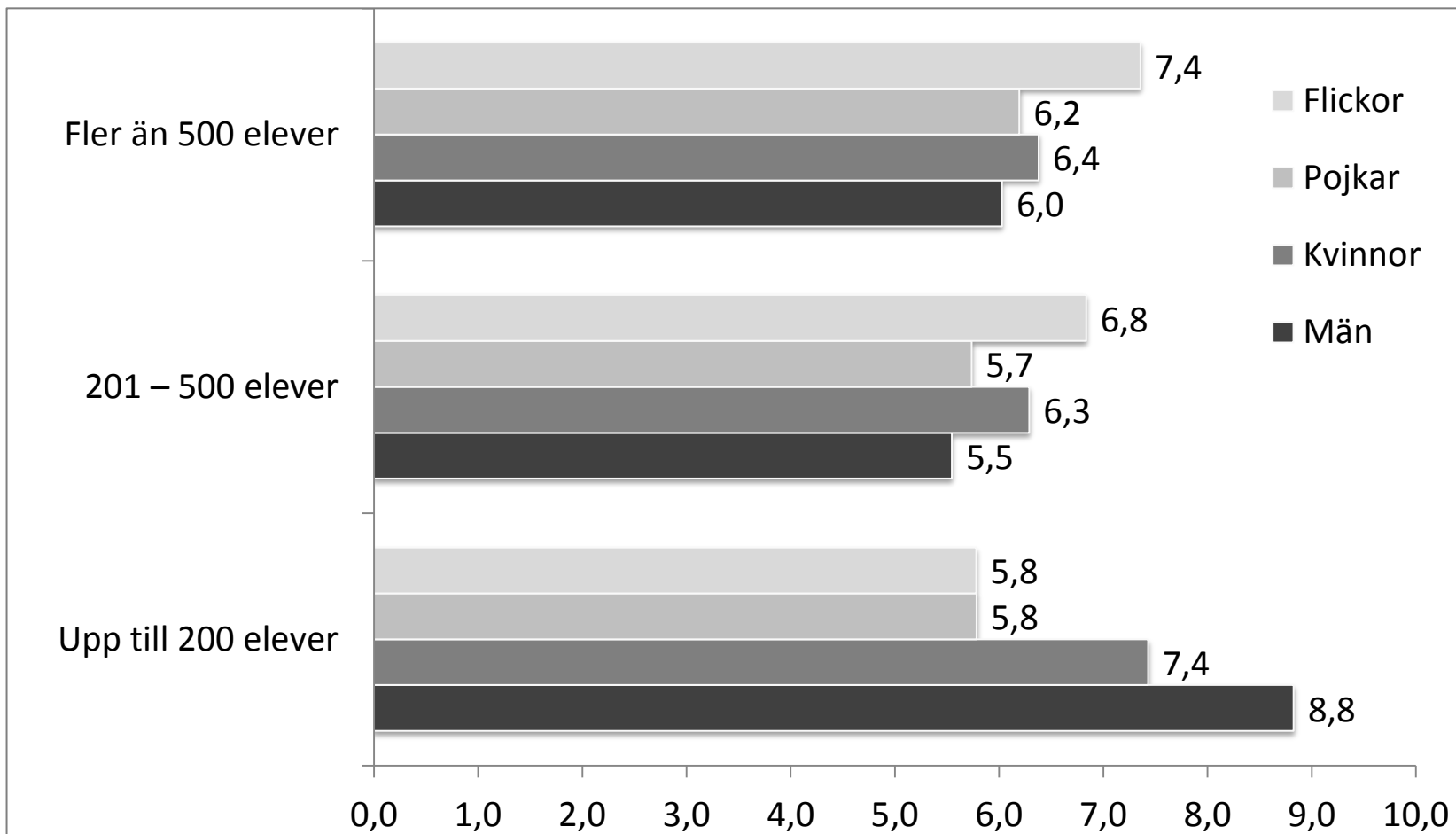
- För elevernas del ingen skillnad
- Männen – ingen skillnad
- Kvinnorna i de mest "fattiga" och i de mest "rika" kommunerna rapporterade den högsta utsattheten för oönskad sexuell uppmärksamhet och verbala sexuella trakasserier.
- Kvinnor från de fattigaste kommunerna rapporterade om mer våld mot egendom (inkl stöld)

Multiutsatthet

Multiutsatthet

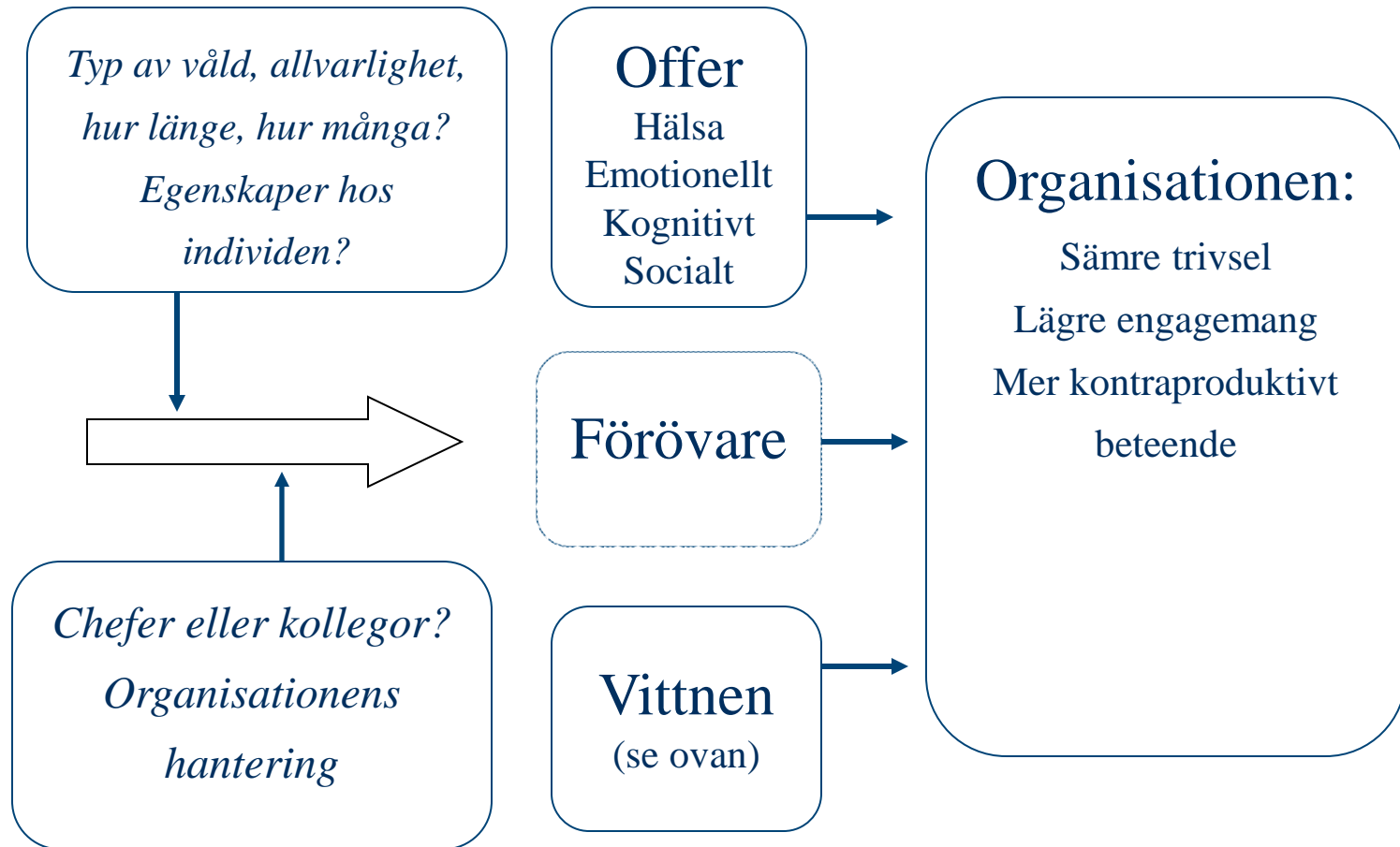
Jämförelser mellan olika stora skolor

Konsekvenser

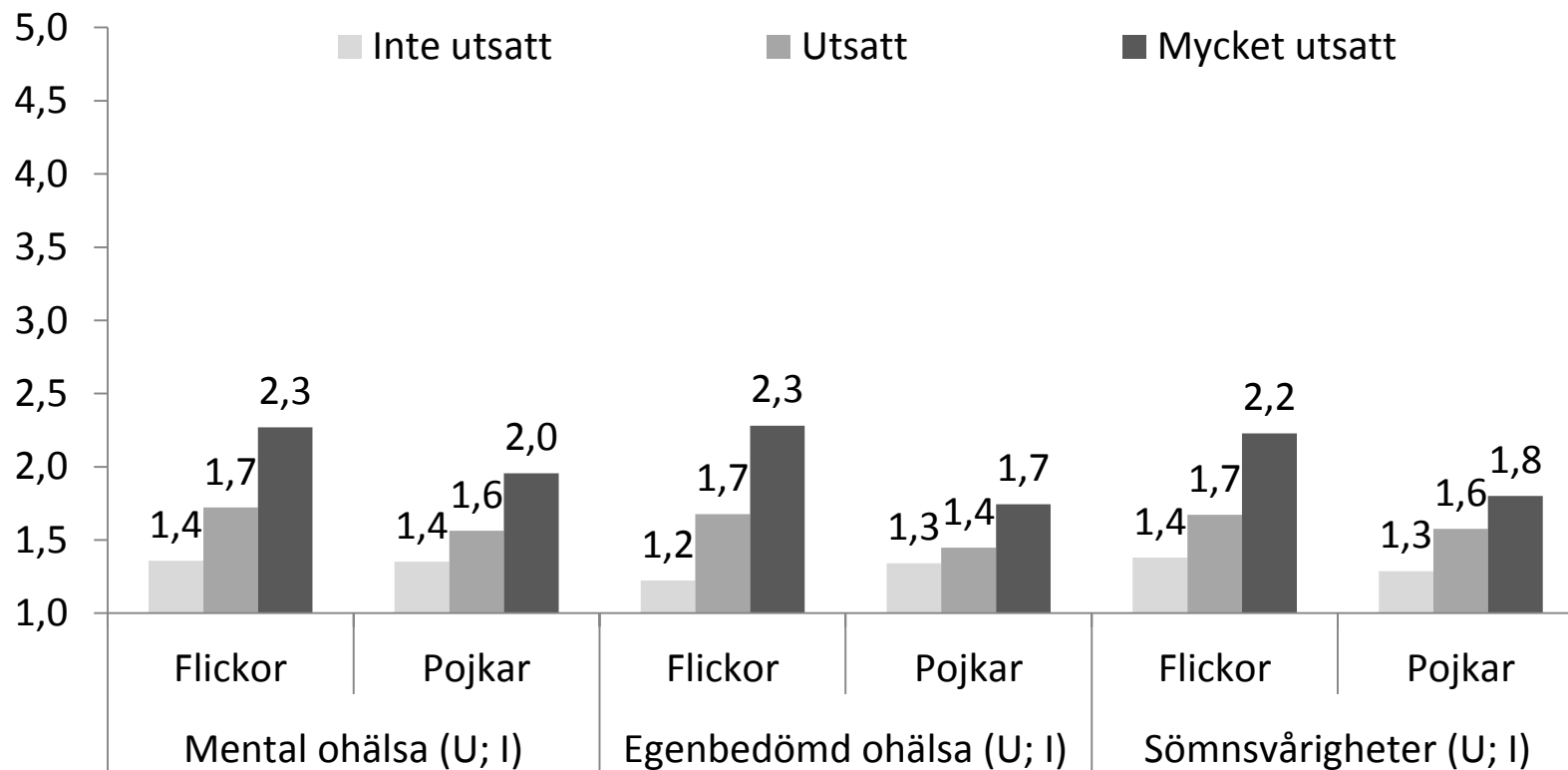
Konsekvenser av våld

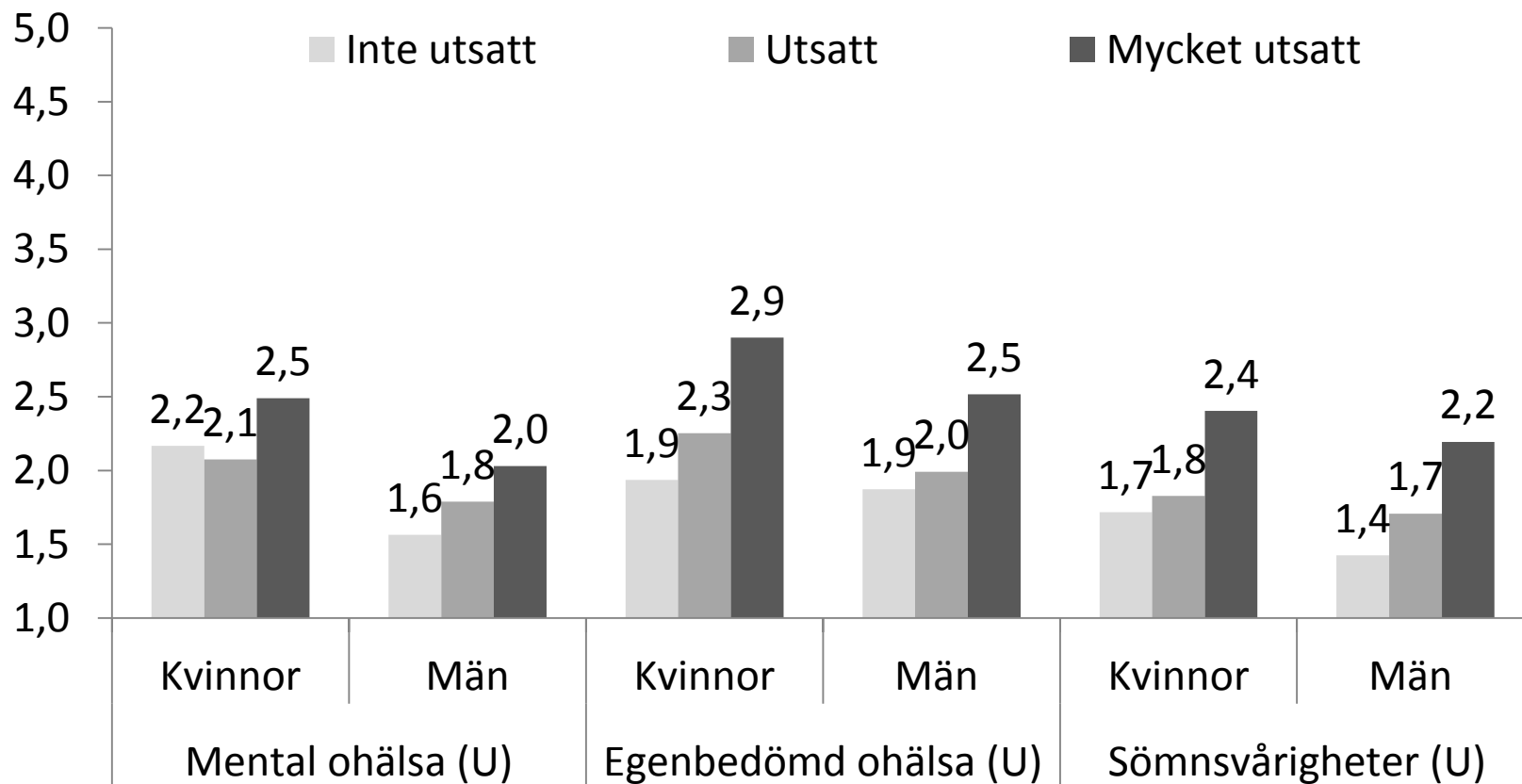
Våra konsekvensmått

Ohälsa	Frånvaro	Attityder
Mental ohälsa (GHQ-12)	Sjukfrånvaro	Arbetstrivsel
Egenbedömd ohälsa	Frånvaro pga. oro för våld	Funderingar på att sluta/byta skola
Sömnsvärigheter		Oro för våld

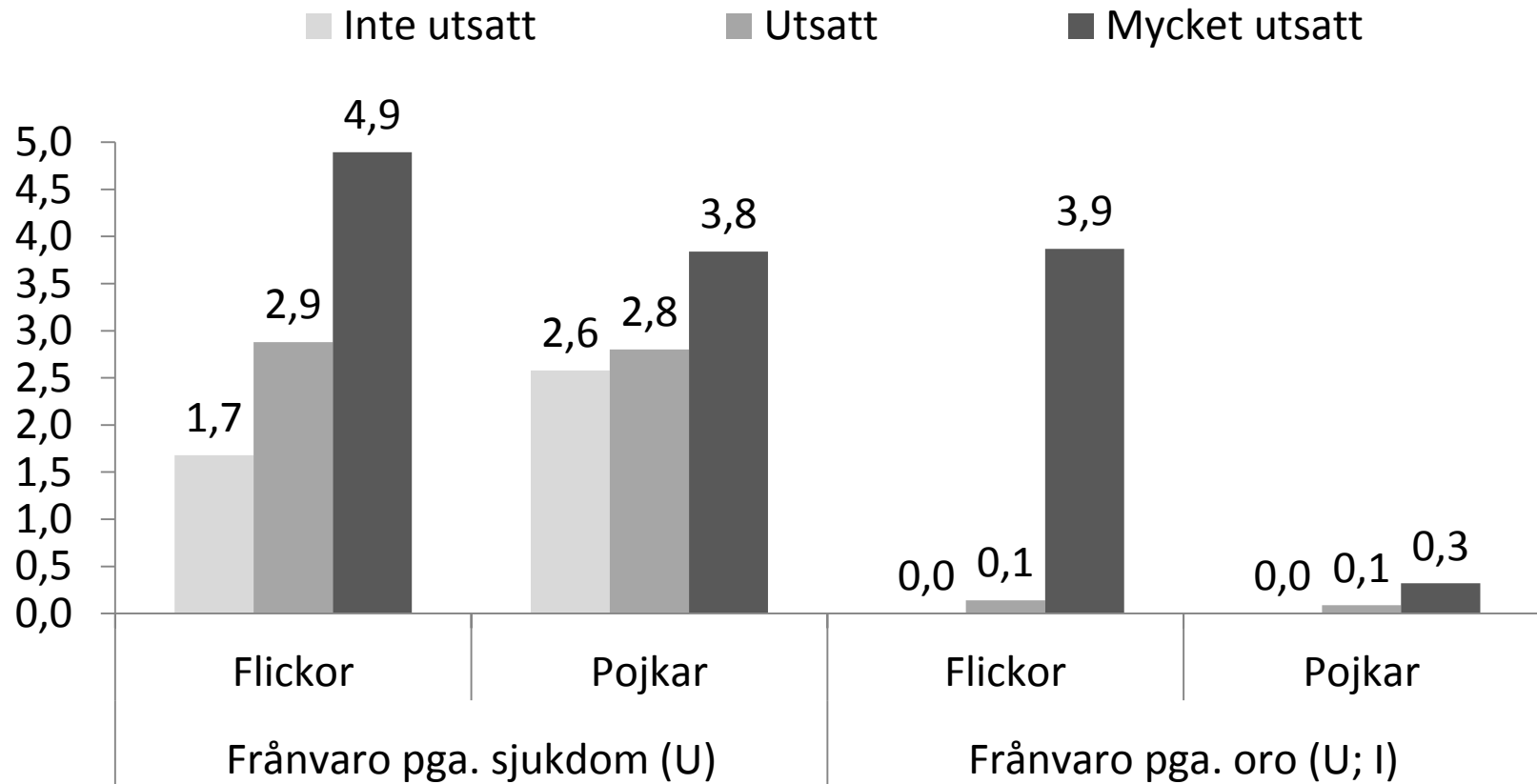
Multiutsatthet och ohälsa - elever

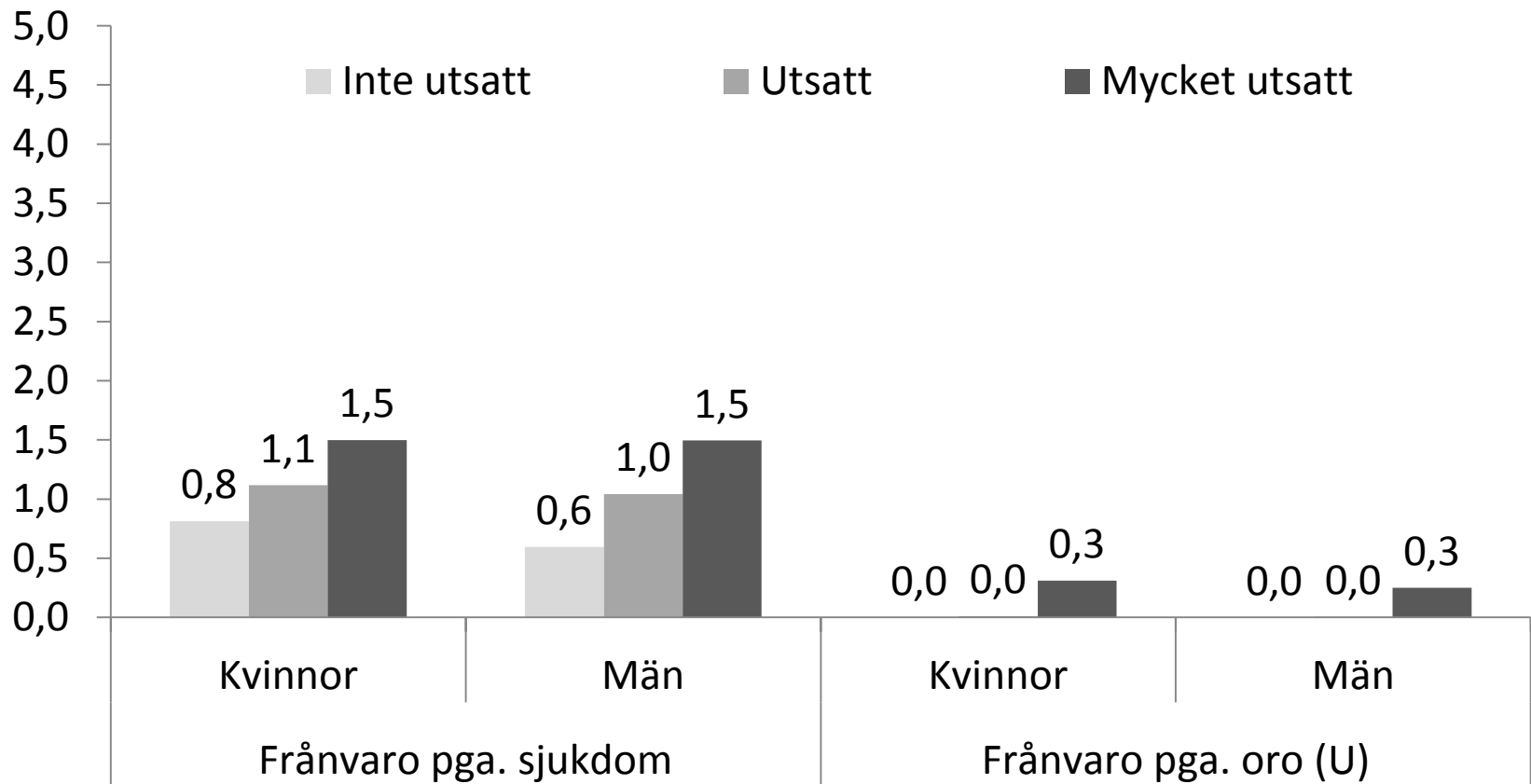
Multiutsatthet och ohälsa - lärare

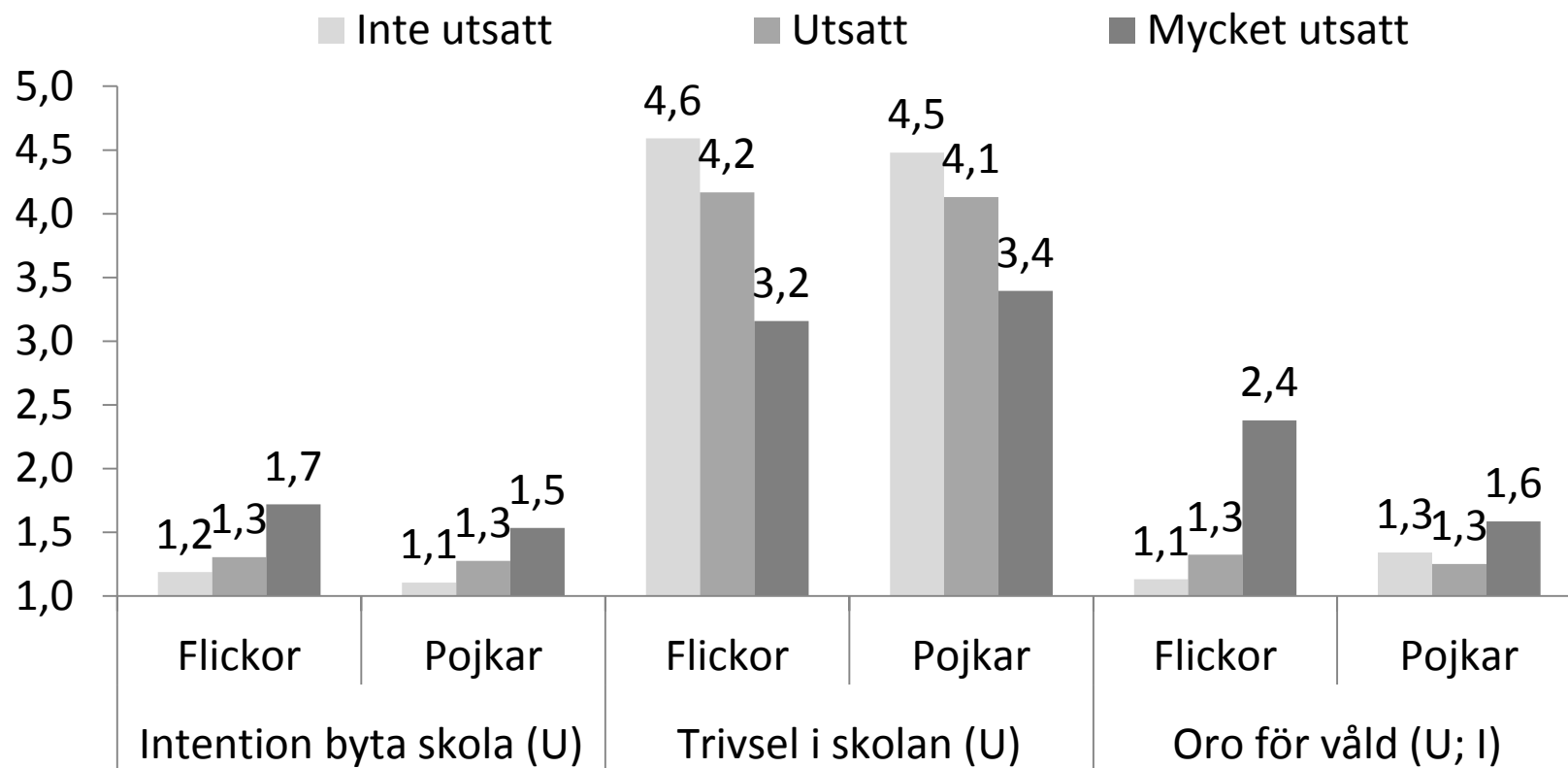
Multiutsatthet och frånvaro - elever

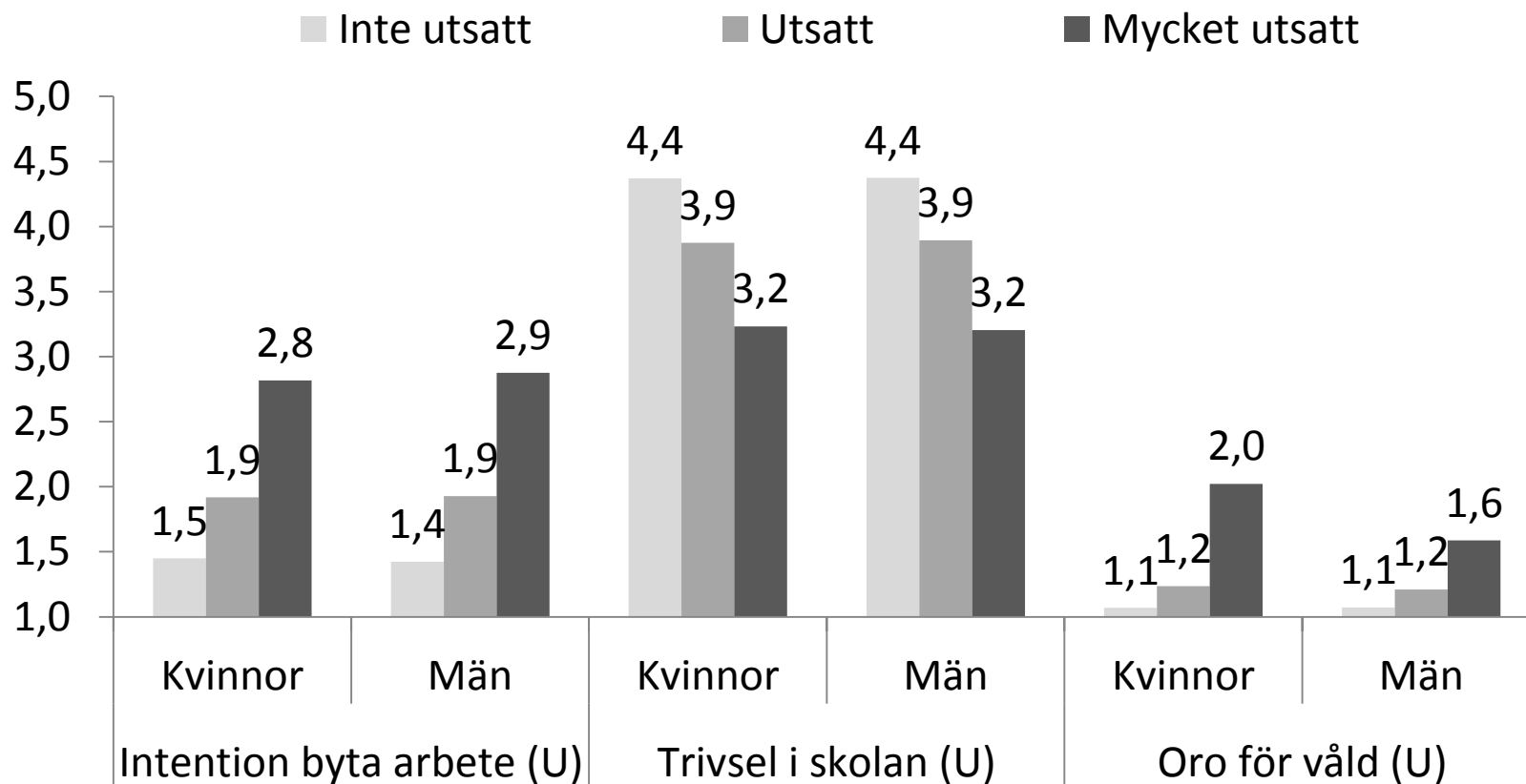
Multiutsatthet och frånvaro - lärare

Multiutsatthet och attityder - elever

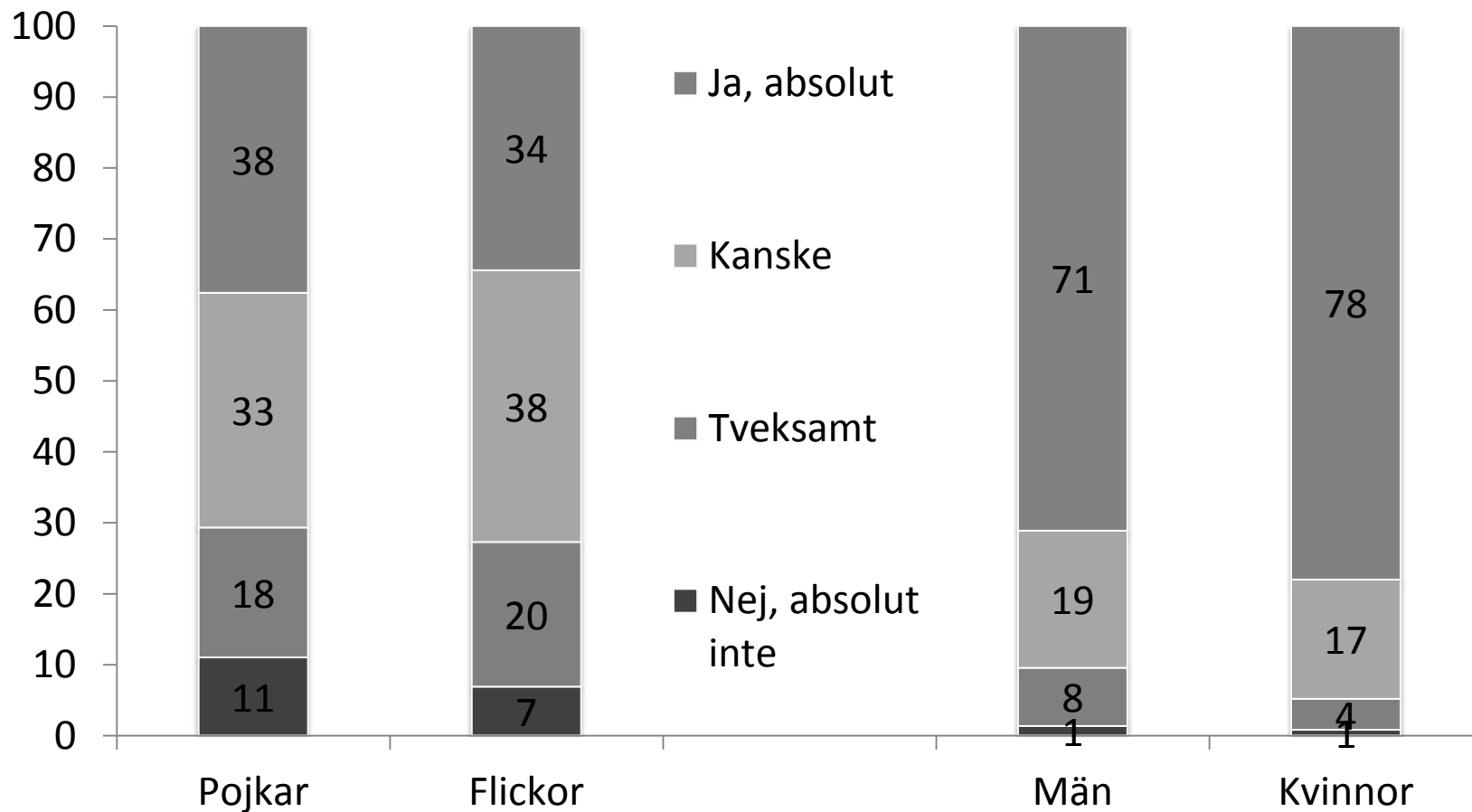
Multiutsatthet och attityder - lärare

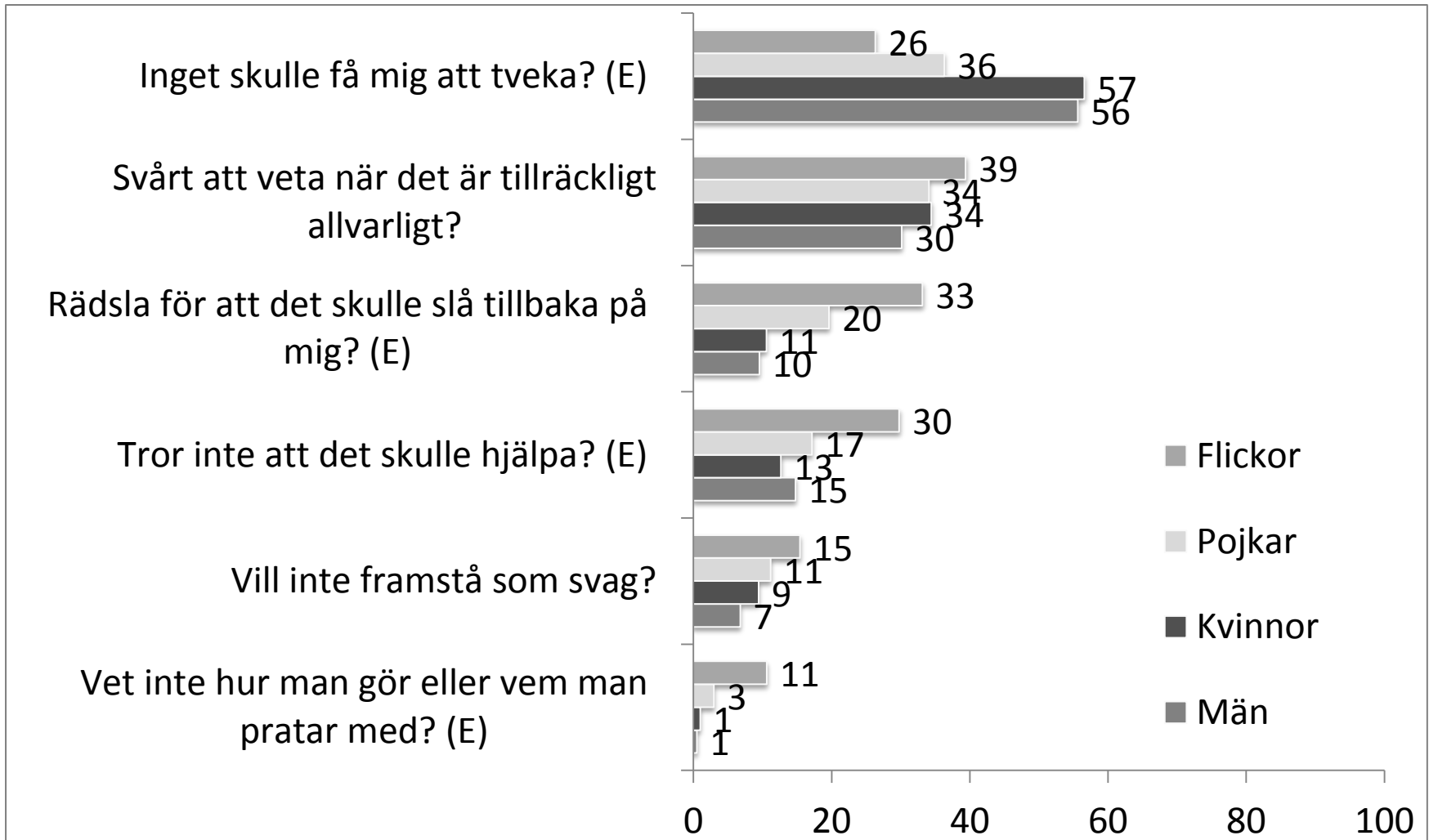

Individens sätt att hantera hot och våld

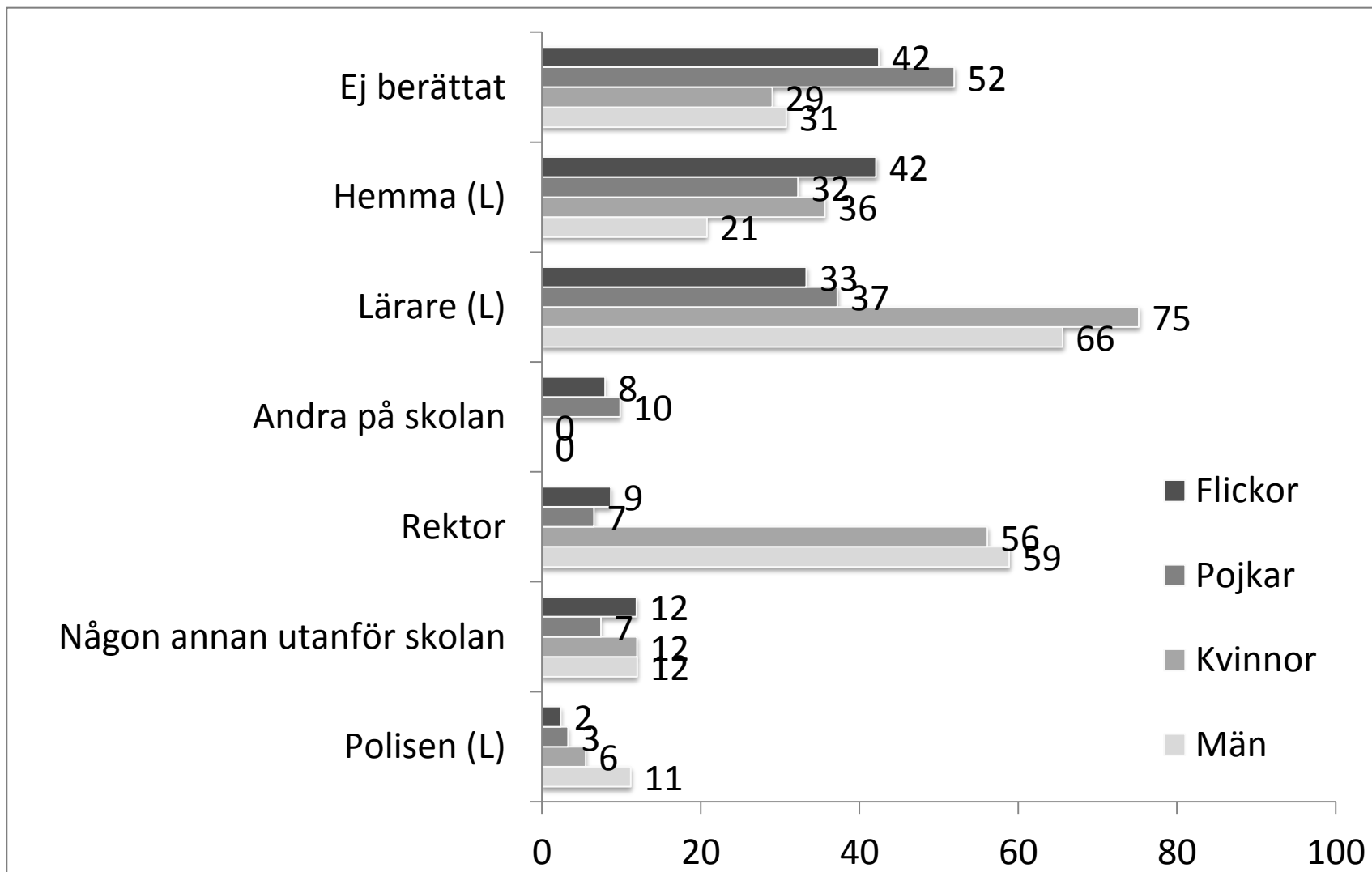
Benägenhet att rapportera

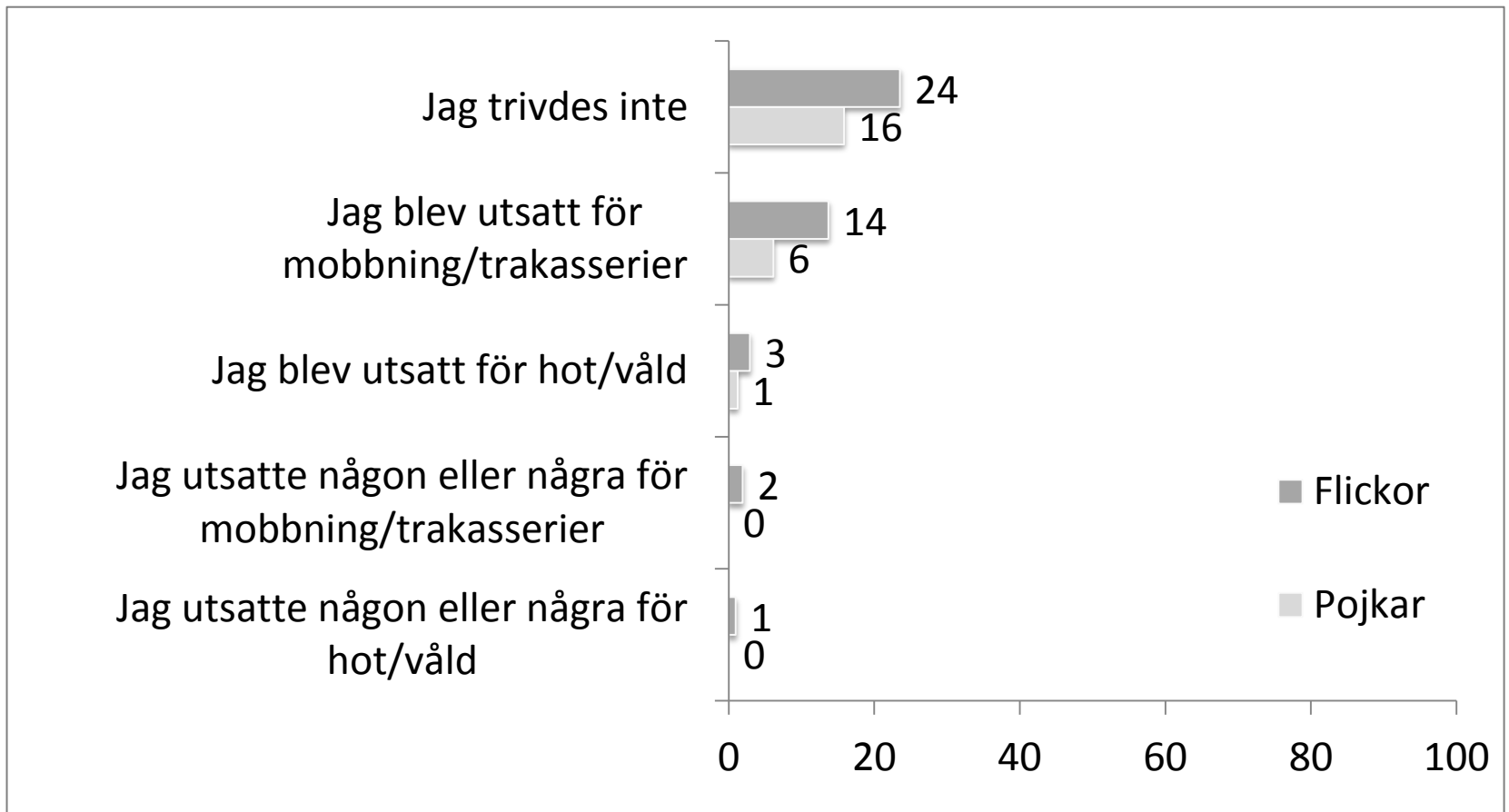
Angivna anledningar att inte rapportera

Berättat om utsatthet? För vem?

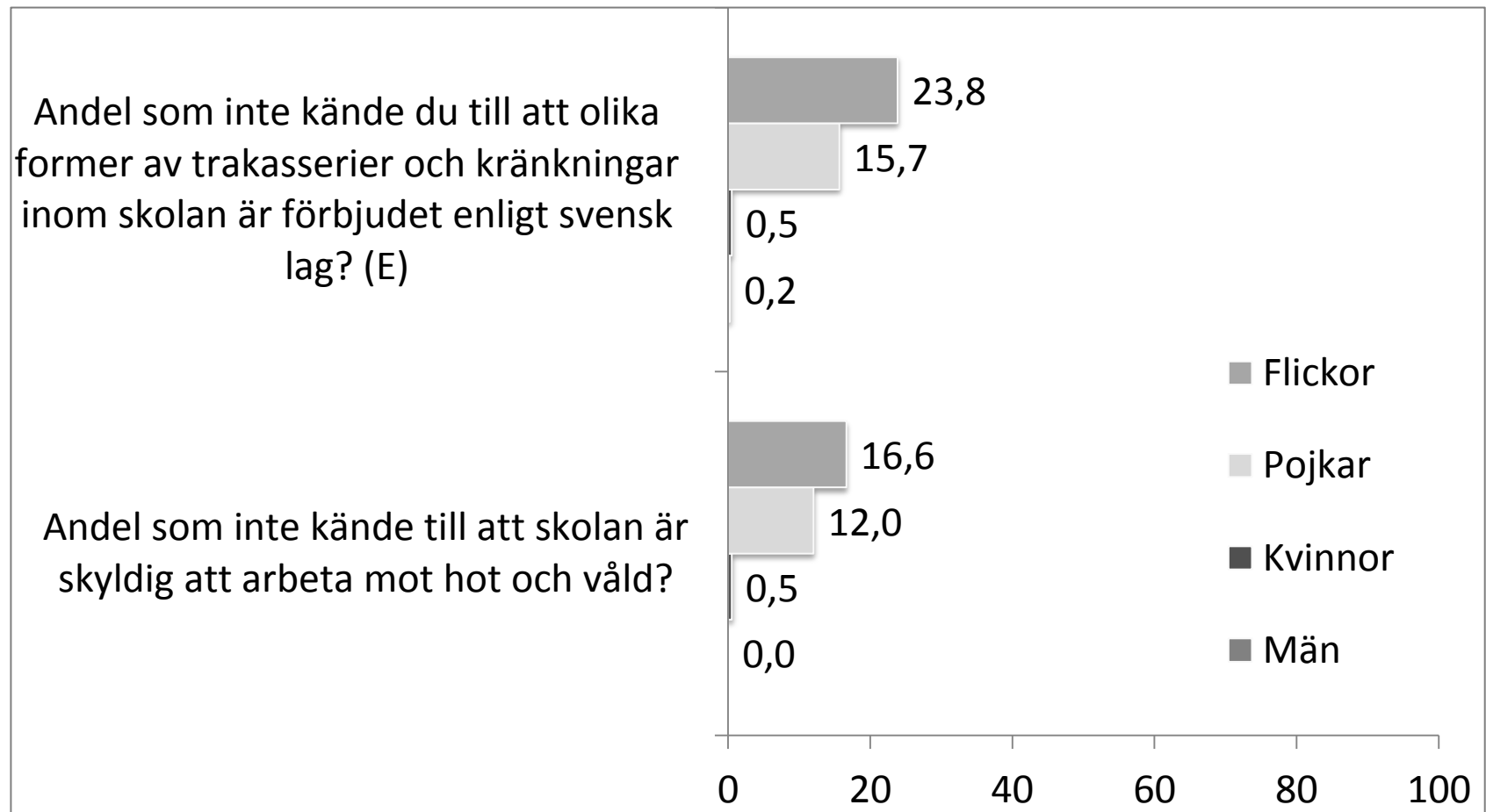
Olika anledningar till byte av skola *bland dem som bytt skola eller klass*

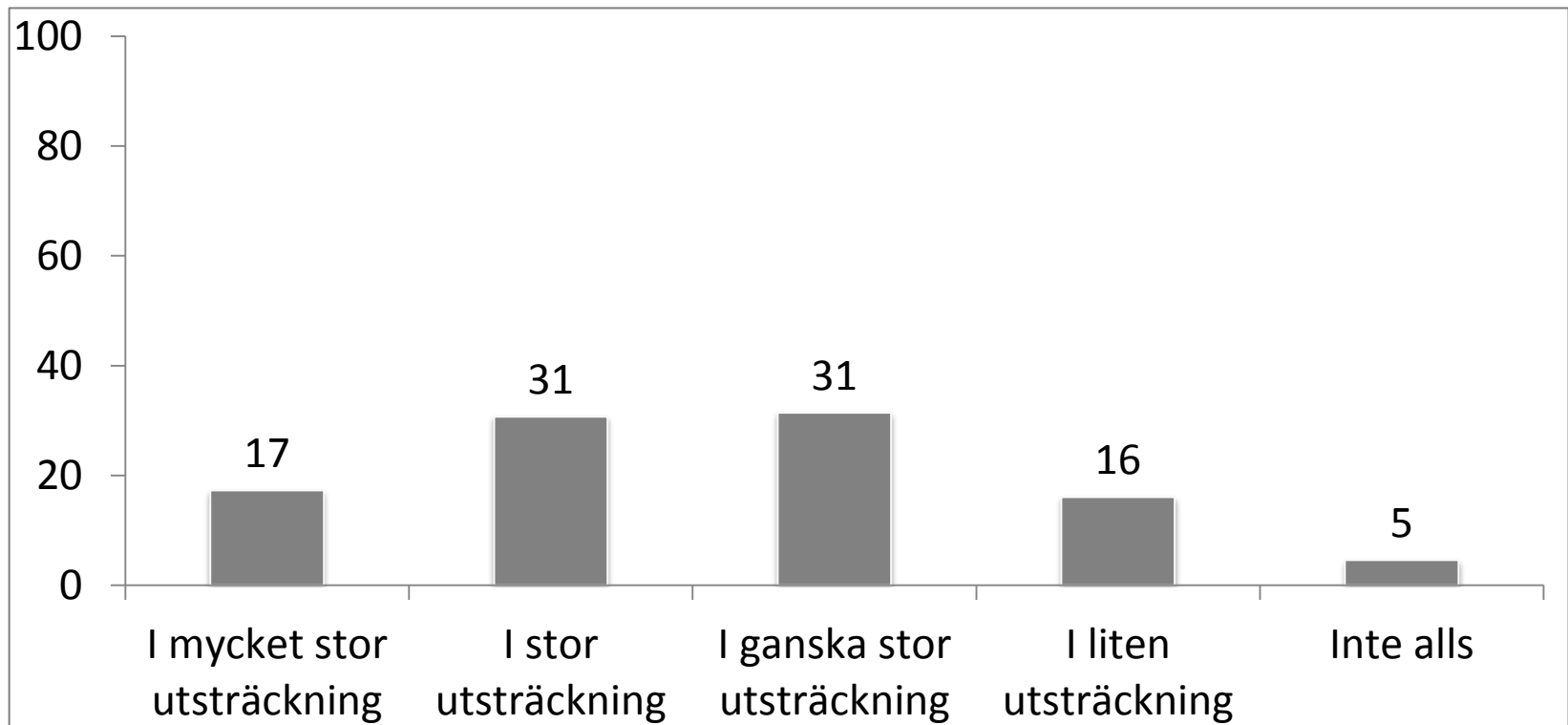

Skolornas arbete mot hot och våld

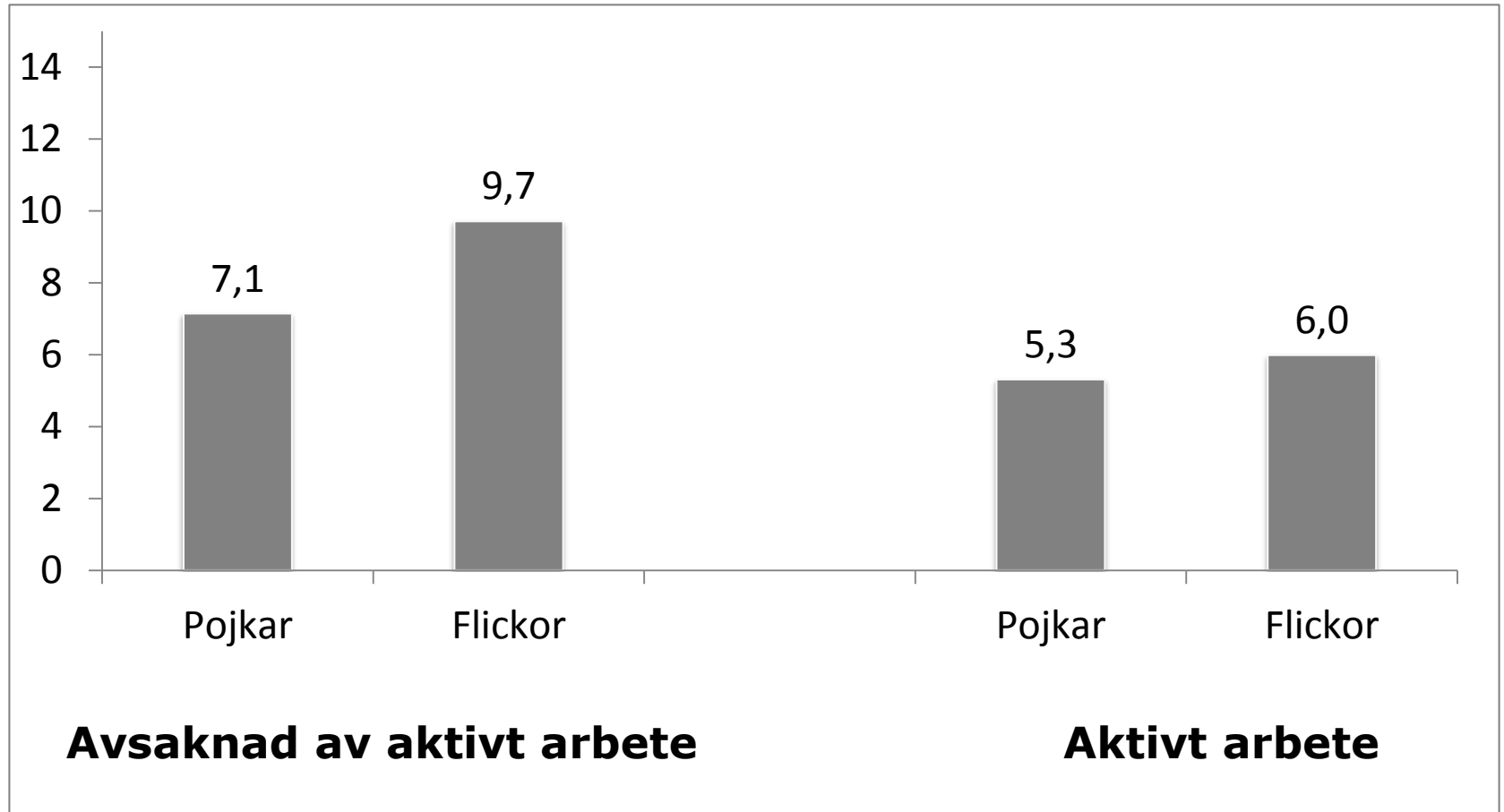
Andel som inte har kännedom om ...

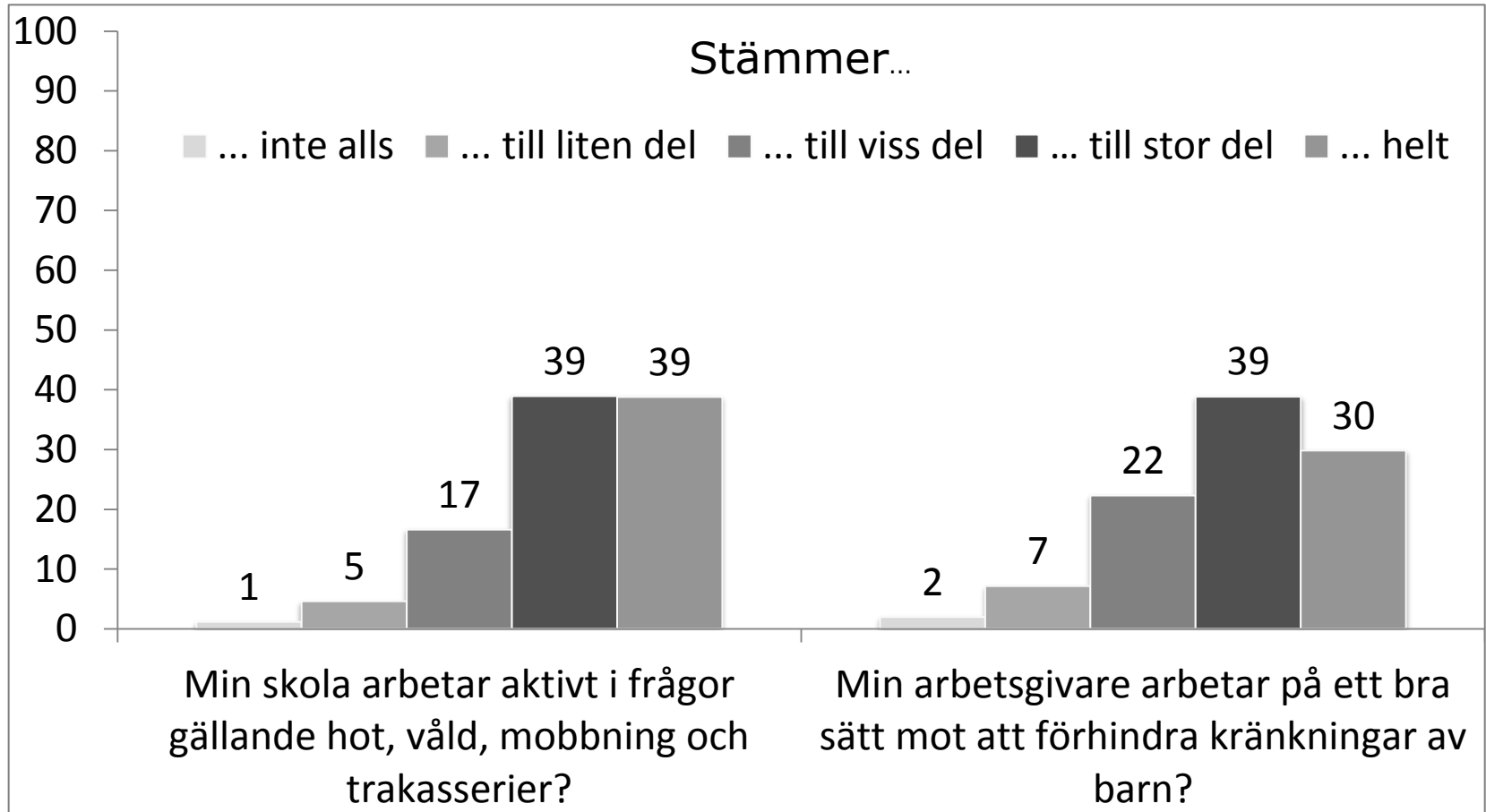
I vilken utsträckning upplever du att din skola arbetar aktivt i frågor gällande hot, våld, mobbning och trakasserier?

Antal incidenter i genomsnitt på skolor med och utan aktivt arbete

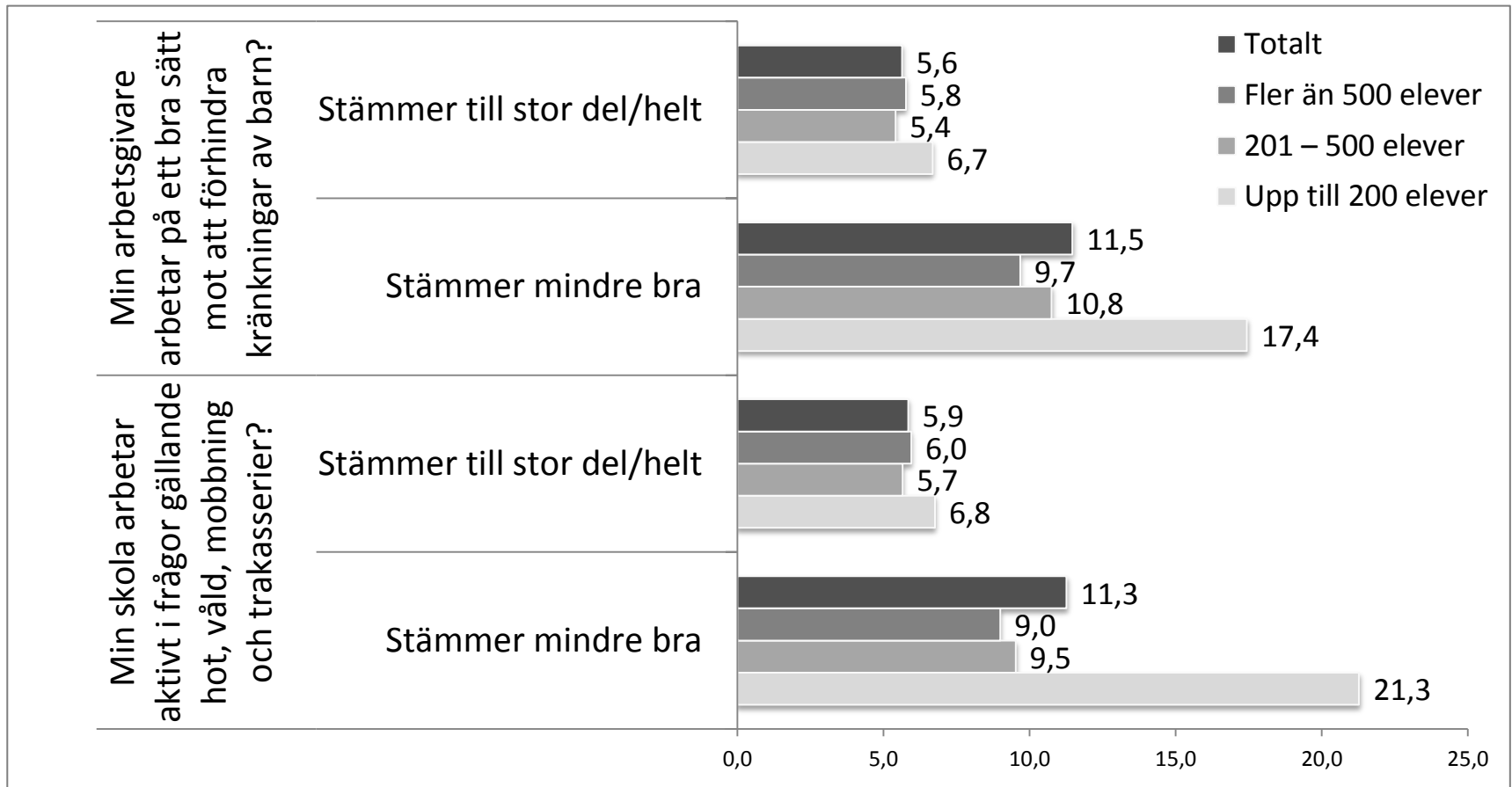

Skolans arbete mot hot och våld

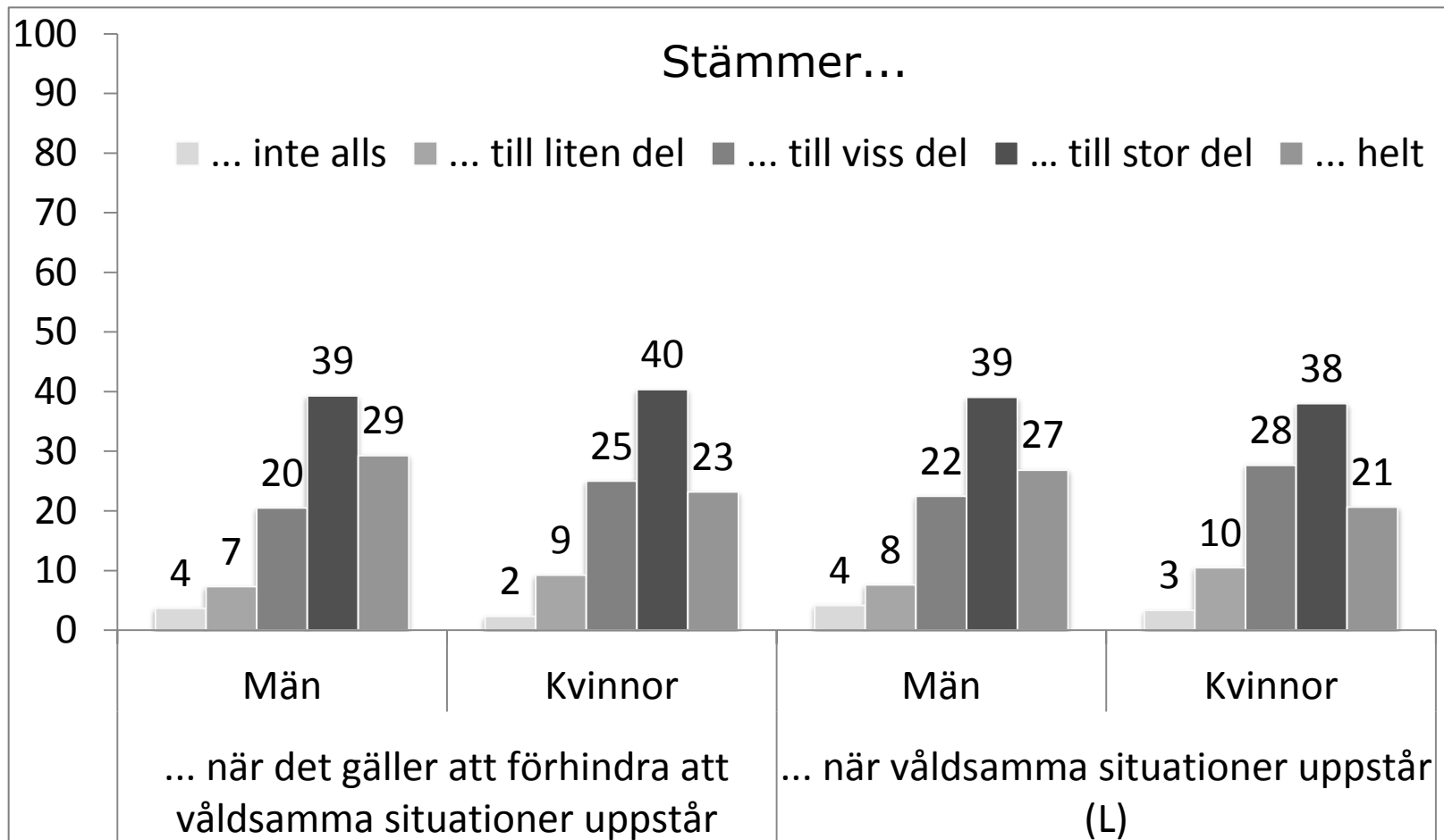

Antal incidenter av hot och våld

Jämförelser mellan bra/mindre bra arbete mot hot och våld och olika stora skolor

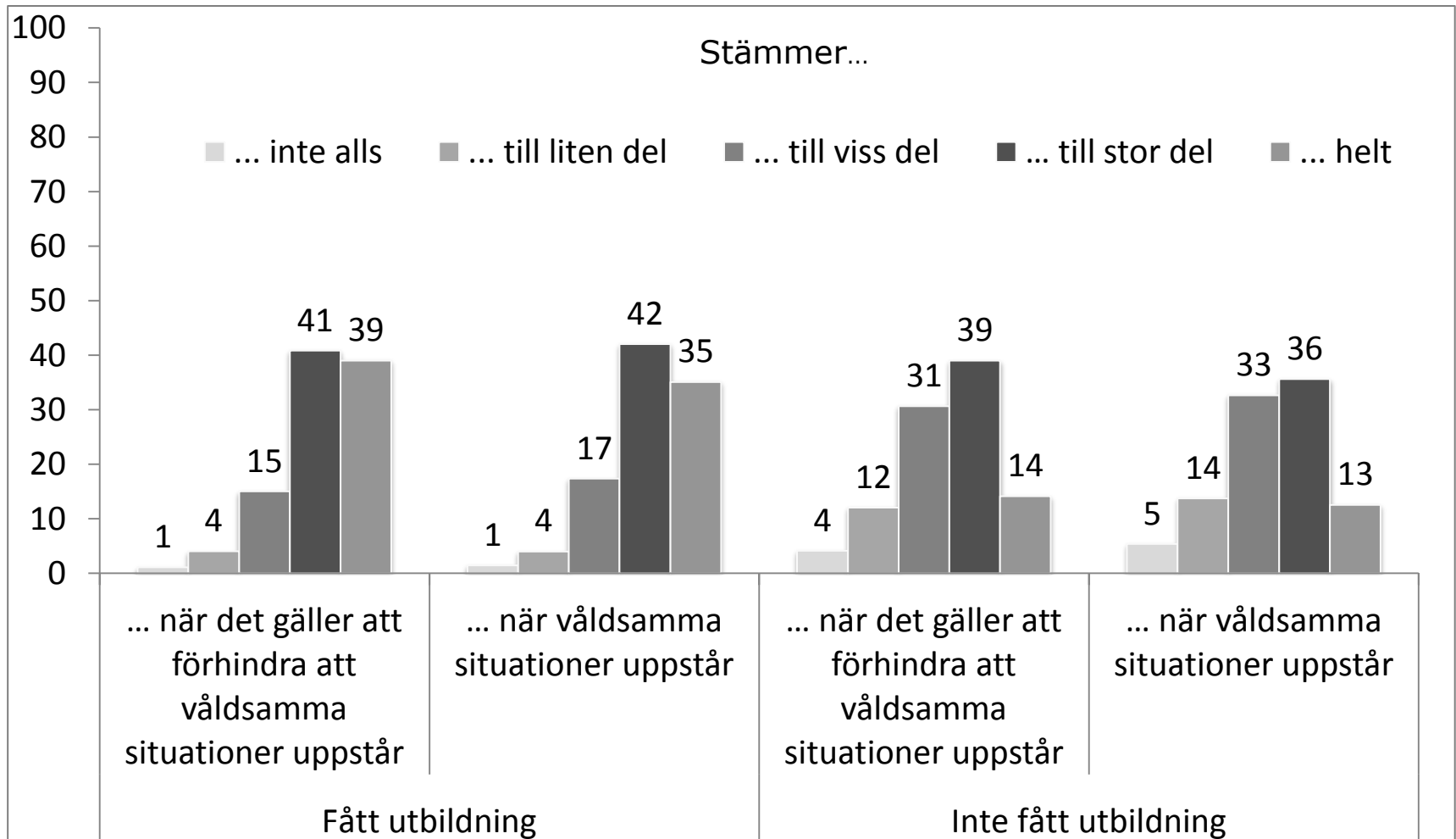

Jag känner mig trygg med/säker på vad jag får och inte får göra...

Trygghet i hantering

Jämförelser mellan de som fått och inte fått utbildning

Tack för
uppmärksamheten

www.psychology.su.se

sara.goransson@psychology.su.se

Robin.knight@bzbz.nu

magnus.sverke@psychology.su.se